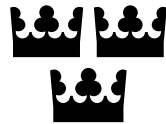

Rättsväsendet

4

Förslag till statens budget för 2017

Rättsväsendet

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Rättsväsendet	11
2.1	Utgiftsområdets omfattning	11
2.2	Utgiftsutveckling	12
2.3	Mål för utgiftsområdet.....	13
2.4	Resultatredovisning.....	13
2.4.1	De övergripande målen för kriminalpolitiken	13
2.4.2	Flödet i rättskedjan.....	17
2.4.3	Brottsförebyggande arbete.....	22
2.4.4	Utredning och lagföring.....	24
2.4.5	Dömande verksamhet.....	29
2.4.6	Verkställighet av påföljd.....	32
2.4.7	Stöd till brottsoffer.....	34
2.4.8	Kompetensförsörjning inom rättsväsendet.....	38
2.5	Analys och slutsatser	40
2.5.1	Utredning och lagföring.....	41
2.5.2	Dömande verksamhet.....	41
2.5.3	Verkställighet av påföljd.....	42
2.5.4	Stöd till brottsoffer.....	42
2.5.5	Brottsförebyggande arbete.....	43
2.5.6	Kompetensförsörjning	44
2.6	Politikens inriktning	44
2.6.1	Ett tryggare Sverige i en föränderlig omvärld	44
2.6.2	Åtgärder anpassade efter en omvärld i förändring.....	45
2.6.3	Insatser för ett tryggare samhälle	46
2.6.4	Åtgärder för att utveckla rättsväsendets verksamheter	49
2.7	Budgetförslag.....	51
2.7.1	1:1 Polismyndigheten	52
2.7.2	1:2 Säkerhetspolisen	54
2.7.3	1:3 Åklagarmyndigheten	55
2.7.4	1:4 Ekobrottsmyndigheten	56
2.7.5	1:5 Sveriges Domstolar.....	56
2.7.6	1:6 Kriminalvården	58
2.7.7	1:7 Brottsförebyggande rådet.....	60
2.7.8	1:8 Rättsmedicinalverket	61

2.7.9	1:9 Gentekniknämnden.....	62
2.7.10	1:10 Brottsoffermyndigheten	62
2.7.11	1:11 Ersättning för skador på grund av brott	63
2.7.12	1:12 Rättsliga biträden m.m.....	63
2.7.13	1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.....	64
2.7.14	1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar.....	65
2.7.15	1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	65
2.7.16	1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	66
2.7.17	1:17 Domarnämnden.....	67
2.7.18	1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	68

Tabellförteckning

Tabell 1.1 Anslagsbelopp	9
Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden	10
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	12
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2017–2020. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	12
Tabell 2.3 Ramnivå 2017 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 04 Rättsväsendet	12
Tabell 2.4 Antal anmälda brott 2015 samt procentuell förändring sedan 2006 respektive 2014.....	15
Tabell 2.5 Andel utsatta för brott mot person 2014	15
Tabell 2.6 Kostnadsutveckling i rättsväsendet 2006–2015.....	22
Tabell 2.7 Kostnadsutveckling brottsförebyggande arbete 2006–2015	24
Tabell 2.8 Inkomna ärenden 2006–2015	26
Tabell 2.9 Kostnadsutveckling utredning och lagföring 2006–2015	29
Tabell 2.10 Uppfyllelse av verksamhetsmål: omloppstid i månader för avgjorda mål 2009–2015, 75:e percentilen.....	30
Tabell 2.11 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2009–2015	30
Tabell 2.12 Överbalanser 2009–2015	31
Tabell 2.13 Kostnadsutveckling dömande verksamhet 2006–2015	31
Tabell 2.14 Kostnadsutveckling verkställighet av påföljd 2006–2015.....	34
Tabell 2.15 Kostnadsutveckling stöd till brottsoffer 2006–2015	36
Tabell 2.16 Utbetalad brottsskadeersättning fördelat på brottstyper	38
Tabell 2.17 Antal anställda inom rättsväsendet 2012–2015	40
Tabell 2.18 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid inom rättsväsendet 2012–2015	40
Tabell 2.19 Utgiftsutveckling 2006–2016	51
Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:1 Polismyndigheten.....	52
Tabell 2.21 Offentligrättslig verksamhet	52
Tabell 2.22 Uppdragsverksamhet	52
Tabell 2.23 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:1 Polismyndigheten.....	54
Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen	54
Tabell 2.25 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:2 Säkerhetspolisen	55
Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten.....	55
Tabell 2.27 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:3 Åklagarmyndigheten.....	55
Tabell 2.28 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten	56
Tabell 2.29 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:4 Ekobrottsmyndigheten	56
Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar	56
Tabell 2.31 Offentligrättslig verksamhet	57
Tabell 2.32 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:5 Sveriges Domstolar	58
Tabell 2.33 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården	58
Tabell 2.34 Avgiftsbelagd verksamhet.....	58
Tabell 2.35 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:6 Kriminalvården	60
Tabell 2.36 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet	60
Tabell 2.37 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:7 Brottsförebyggande rådet ...	61

Tabell 2.38	Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket	61
Tabell 2.39	Uppdragsverksamhet. Rättsgenetik	61
Tabell 2.40	Uppdragsverksamhet. Rättskemi	61
Tabell 2.41	Uppdragsverksamhet. Rättsintyg.....	61
Tabell 2.42	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:8 Rättsmedicinalverket	62
Tabell 2.43	Anslagsutveckling 1:9 Gentekniknämnden	62
Tabell 2.44	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:9 Gentekniknämnden	62
Tabell 2.45	Anslagsutveckling 1:10 Brottsoffermyndigheten.....	62
Tabell 2.46	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:10 Brottsoffermyndigheten....	63
Tabell 2.47	Anslagsutveckling 1:11 Ersättning för skador på grund av brott.....	63
Tabell 2.48	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott	63
Tabell 2.49	Anslagsutveckling 1:12 Rättsliga biträden m.m.....	63
Tabell 2.50	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:12 Rättsliga biträden m.m.....	64
Tabell 2.51	Anslagsutveckling 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.....	64
Tabell 2.52	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.....	65
Tabell 2.53	Anslagsutveckling 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	65
Tabell 2.54	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar.....	65
Tabell 2.55	Anslagsutveckling 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	65
Tabell 2.56	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	66
Tabell 2.57	Anslagsutveckling 1:16 Säkerhets- och integreritetskyddsnämnden	66
Tabell 2.58	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:16 Säkerhets- och integreritetskyddsnämnden	67
Tabell 2.59	Anslagsutveckling 1:17 Domarnämnden	67
Tabell 2.60	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:17 Domarnämnden	67
Tabell 2.61	Anslagsutveckling 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	68
Tabell 2.62	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet.....	68
Tabell 2.63	Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet.....	69

Diagramförteckning

Diagram 2.1 Förtroende för rättsväsendet 2006–2015	14
Diagram 2.2 Förtroendet för myndigheter i rättsväsendet 2006–2015	14
Diagram 2.3 Indikatorer på otrygghetens utveckling 2006–2015.....	14
Diagram 2.4 Andel kvinnor och män utsatta för brott mot person* samt andel hushåll utsatta för brott mot egendom** 2006–2014.....	16
Diagram 2.5 Andel unga män och kvinnor (16–24 år) utsatta för misshandel och hot 2006–2014.....	16
Diagram 2.6 Andelen anmälda brott fördelat på ingripandebrott samt offerbrott med och utan interaktion.....	18
Diagram 2.7 Procentuell utveckling sedan 2006 av antalet skäligen misstänkta personer, ärenden redovisade till åklagare, brottsmisstankar inkomna till Åklagarmyndigheten och personuppklarade brott 2006–2015	19
Diagram 2.8 Andel ärenden redovisade till åklagare av inkomna ärenden och andel personuppklarade brott av anmälda brott 2006–2015.....	19
Diagram 2.9 Avgjorda brottmål i tingsrätt fördelat på domslut med påföljden böter och i övriga domslut 2006–2015	20
Diagram 2.10 Utdömd straffmassa i antal fängelseår samt medelbeläggning i anstalt 2006–2015	21
Diagram 2.11 Andel frigivna från fängelse 2003–2013 som återfaller* i brott inom ett år	21
Diagram 2.12 Utfärdade ordningsböter 2006–2015	26
Diagram 2.13 Medelbeläggning i anstalt och medelantal frivårdsklienter.....	32
Diagram 2.14 Brott utsattas erfarenheter av delar av polisens arbete, enligt NTU 2009– 2015	35
Diagram 2.15 Brott utsattas erfarenheter av åklagare respektive bemötande i domstol, enligt NTU 2009–2015	35
Diagram 2.16 Inkomna och avgjorda ärenden	37
Diagram 2.17 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter av regress	38

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. för budgetåret 2017 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt tabell 1.1,
2. bemyndigar regeringen att under 2017 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag		
1:1	Polismyndigheten	21 922 144
1:2	Säkerhetspolisen	1 291 510
1:3	Åklagarmyndigheten	1 473 459
1:4	Ekobrottsmyndigheten	648 449
1:5	Sveriges Domstolar	5 519 637
1:6	Kriminalvården	8 346 747
1:7	Brottsförebyggande rådet	111 476
1:8	Rättsmedicinalverket	418 012
1:9	Gentekniknämnden	5 444
1:10	Brottsoffermyndigheten	40 561
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	121 943
1:12	Rättsliga biträden m.m.	2 338 657
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 984
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	22 174
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	47 157
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	17 966
1:17	Domarnämnden	9 321
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	92 000
Summa		42 466 641

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusentals kronor*

Anslag		Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	140 000	2018-2022
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		140 000	

2 Rättsväsendet

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Huvuddelen av resurserna inom utgiftsområdet avser kriminalpolitiskt inriktad verksamhet. I övrigt är rättsväsendets verksamhet inriktad på att avgöra rättsliga tvister mellan enskilda och mellan enskilda och det allmänna samt att handlägga olika typer av ärenden. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, förebygga brott, utreda brott, se till att den som begått brott lagförs, verkställa påföljder och rättsliga anspråk samt ge stöd till dem som drabbats av brott. Utgiftsområdet innefattar myndigheter inom polisen och åklagarväsendet, Sveriges Domstolar samt Kriminalvården. Dessutom ingår Rättsmedicinalverket, Brottsförebyggande rådet (Brå), Brottsoffermyndigheten, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Domarnämnden och Gentekniknämnden.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	Utfall 2015	Budget 2016 ¹	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
1:1 Polismyndigheten	20 758	21 839	21 164	21 922	22 544	23 469	24 283
1:2 Säkerhetspolisen	1 147	1 201	1 183	1 292	1 438	1 498	1 531
1:3 Åklagarmyndigheten	1 356	1 451	1 428	1 473	1 504	1 537	1 571
1:4 Ekobrottsmyndigheten	592	636	632	648	669	682	697
1:5 Sveriges Domstolar	5 325	5 415	5 390	5 520	5 626	5 745	5 871
1:6 Kriminalvården	7 974	8 120	8 082	8 347	8 577	8 794	8 987
1:7 Brottsförebyggande rådet	97	98	100	111	114	116	118
1:8 Rättsmedicinalverket	362	405	398	418	426	435	444
1:9 Gentekniknämnden	5	5	5	5	6	6	6
1:10 Brottsoffermyndigheten	36	40	41	41	41	42	43
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	98	122	113	122	122	122	122
1:12 Rättsliga biträden m.m.	2 544	2 709	2 663	2 339	2 339	2 339	2 339
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	90	83	76	40	40	40	40
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	12	21	16	22	24	24	24
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	7	22	22	47	47	47	47
1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	16	19	16	18	18	19	19
1:17 Domarnämnden	8	8	8	9	8	8	8
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	1	85	6	92	73	60	41
Totalt för utgiftsområde 04 Rättsväsendet	40 429	42 280	41 344	42 467	43 617	44 984	46 193

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Förändring av anslagen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet redovisas under avsnitt 2.7 Budgetförslag.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2017–2020. Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	41 574	41 574	41 574	41 574
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	619	1 396	2 247	3 149
Beslut	275	648	1 165	1 472
Överföring till/från andra utgiftsområden	-1	-1	-1	-2
Övrigt		0	0	0
Ny ramnivå	42 467	43 617	44 984	46 193

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

Tabell 2.3 Ramnivå 2017 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 04 Rättsväsendet

Miljoner kronor

	2017
Transfereringar ¹	2 168
Verksamhetsutgifter ²	39 978
Investeringar ³	320
Summa ramnivå	42 467

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2015 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Rättssäkerhet innebär att rättskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsebar och enhetlig samt bedrivs med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom.

Målen är beslutade av riksdagen (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:JuU1, rskr. 1997/98:87).

2.4 Resultatredovisning

Resultatredovisningen inleds med en uppföljning av de övergripande målen för kriminalpolitiken och hur flödet i rättskedjan utvecklats. Därefter följer regeringen mer i detalj upp det senaste årets måluppfyllelse inom respektive verksamhetsområde: brottsförebyggande verksamhet, utredning och lagföring, dömande verksamhet, verkställighet av påföljd samt stöd till brottsutsatta. Även kompetensförsörjningen inom rättsväsendet redovisas. I de fall mål har satts av regeringen redovisas dessa under respektive målområde.

2.4.1 De övergripande målen för kriminalpolitiken

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen avseende riksdagens mål för kriminalpolitiken, att minska brottsligheten och öka människors trygghet, används följande indikatorer:

- kvinnors och mäns utsatthet för brott enligt Nationella trygghetsundersökningen,
- antal anmälda brott inom olika brottskategorier, och
- kvinnors och mäns upplevelse av trygghet enligt Nationella trygghetsundersökningen.

Bedömningen av brottslighetens utveckling kompletteras också med information från olika specialstudier.

Rättsväsendets mål, den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet, rör komplexa begrepp som är svåra att fånga i enstaka indikatorer. Såväl rättssäkerheten som rättstryggheten förutsätter dock ett välutvecklat och välfungerande rättsväsende, vilket belyses indirekt genom indikatorer som mäter kvaliteten och effektiviteten i rättsväsendet. Rättssäkerheten och rättstryggheten är också beroende av människors förtroende för rättsväsendet. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. För att mäta förtroendet för rättsväsendet används följande indikator:

- kvinnors och mäns förtroende för rättsväsendet enligt Nationella trygghetsundersökningen.

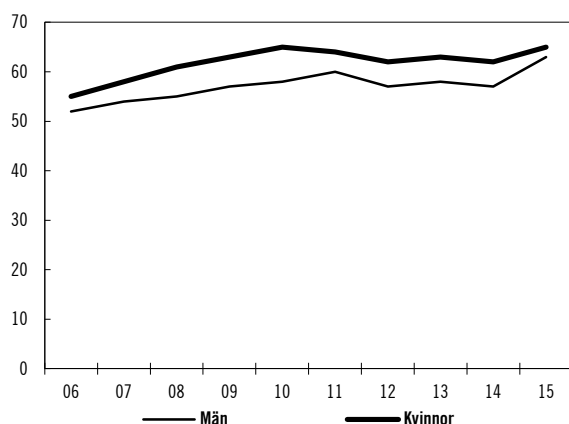
Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en frågeundersökning som genomförs årligen sedan 2006. I undersökningen svarar varje år runt 12 000 slumpmässigt utvalda personer i befolkningen på frågor om utsatthet för brott, upplevelse av trygghet samt förtroende för och erfarenheter av rättsväsendet.

Starkt förtroende för rättsväsendet

Som redovisats i tidigare budgetpropositioner har förtroendet för rättsväsendet ökat märkbart enligt NTU sedan mätningarna påbörjades 2006. Efter att ha legat relativt stabilt de senaste åren ökade förtroendet på nytt 2015 då 64 procent uppgav att de har ganska eller mycket stort förtroende för rättsväsendet (se diagram 2.1). Kvinnor har överlag något större förtroende för rättsväsendet än män. Det är också något vanligare att yngre personer har stort förtroende för rättsväsendet än äldre.

Diagram 2.1 Förtroende för rättsväsendet 2006–2015

Andel med mycket eller ganska stort förtroende

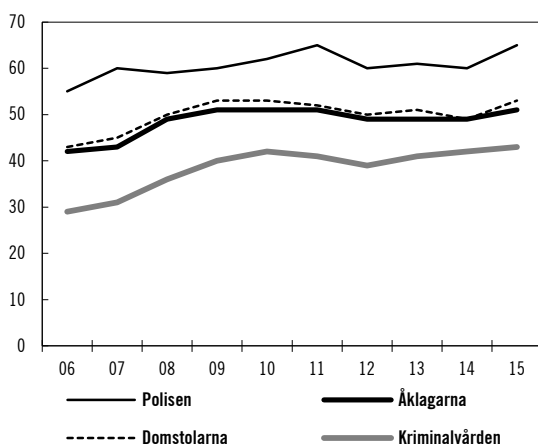

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

Nivån på förtroendet skiljer sig åt mellan olika myndigheter i rättsväsendet, vilket är naturligt givet deras olika uppgifter och roller. För såväl polisen som för åklagarna, domstolarna och Kriminalvården har förtroendet ökat något sedan föregående år och för samtliga myndigheter ligger nivån tydligt högre än när undersökningen påbörjades 2006 (se diagram 2.2). Generellt har män något lägre förtroende än kvinnor för polisen medan förtroendet för åklagarna, domstolarna och Kriminalvården däremot inte skiljer sig mellan könen i någon större utsträckning.

Diagram 2.2 Förtroendet för myndigheter i rättsväsendet 2006–2015

Andel med mycket eller ganska stort förtroende

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

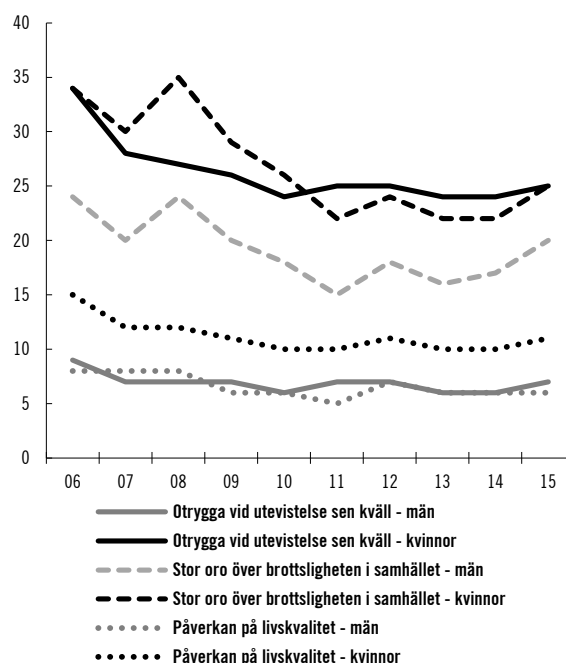
Tryggheten har ökat över tid

Att öka tryggheten är ett viktigt kriminalpolitiskt mål som rättsväsendets myndigheter

men även andra samhällsaktörer bidrar till. NTU mäter flera olika aspekter av otrygghet, exempelvis upplevelsen av otrygghet vid utevistelse sen kväll i det egna bostadsområdet, oro för att själv drabbas av brott eller att någon närstående ska drabbas. I 2015 års mätningar ligger otryggheten generellt på en något högre nivå än året innan men som redovisats i tidigare budgetpropositioner uppvisar samtliga indikatorer på människors otrygghet tydligt minskande trender sedan undersökningen påbörjades 2006.

Diagram 2.3 Indikatorer på otrygghetens utveckling 2006–2015

Andel otrygga/oroliga/påverkade

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

Som framgår av diagram 2.3 ovan upplever dock kvinnor överlag betydligt större otrygghet än män. År 2015 uppgav exempelvis runt 25 procent av kvinnorna att de känner sig otrygga vid utevistelse en sen kväll i det egna bostadsområdet att jämföra med 7 procent av männen. Mer än var tionde kvinna upplever otryggheten så påtaglig att den påverkar livskvaliteten. Det finns således skäl att särskilt uppmärksamma kvinnors otrygghet.

Fler brott anmäls men andelen utsatta för brott har inte ökat

Efter en tydlig ökning av antalet anmälda brott mellan 2006 och 2009 stabiliserades nivån därefter kring 1,4 miljoner anmälda brott årligen. Sedan 2014 ökar dock antalet anmälda brott igen och 2015 uppnåddes den högsta nivån någonsin med drygt 1,5 miljoner anmälda brott. Även om denna utveckling inte behöver betyda att fler brott begås ställs stora krav på rättsväsendet som får allt fler ärenden att hantera.

Bedrägerier är den brottstyp där anmälningarna har ökat mest under senare år och trenden fortsatte 2015. Sedan 2006 har antalet anmälda bedrägerier, framför allt internetrelaterade, ökat med nästan 240 procent. En stor del av fallen utgörs av kort- och kreditbedrägerier där det ofta saknas förutsättningar att nå framgång i utredningarna. Även de anmälda skadegörelsebrotten ökade kraftigt i antal 2015 och förklarar tillsammans med bedrägerierna större delen av den totala ökningen av anmälda brott under året.

År 2015 fortsatte antalet anmälda fall av misshandel att öka något. Ökningen består främst av misshandel mot barn och gärningspersonen är oftast en bekant. Anmäld misshandel mot barn har ökat under flera decennier, vilket studier visar bl.a. beror på ökad anmälningsbenägenhet vid exempelvis förskolor och skolor. De anmälda sexualbrotten, som också i hög grad påverkas av benägenheten att anmäla, har även de ökat tydligt under en lång tid men minskade något 2015. Denna minskning hänger dock i huvudsak samman med att nivån året innan var särskilt hög på grund av några stora ärenden med många brott detta år. Även de anmälda tillgreppsbrotten, som är en antalsmässigt stor kategori, minskade 2015, en trend som pågått under många år.

Tabell 2.4 Antal anmälda brott 2015 samt procentuell förändring sedan 2006 respektive 2014

	Antal anmälda brott 2015	Procentuell förändring sedan 2006	Procentuell förändring sedan 2014
Misshandel	85 067	10 %	2 %
Sexualbrott	18 057	49 %	-11 %
Tillgrepp	529 563	-9 %	-2 %
Bedrägeri	174 366	239 %	21 %
Brott mot trafikbrottslagen	80 006	2 %	-3 %
Brott mot narkotikastrafflagen	94 035	41 %	-1 %
Samtliga brott	1 503 399	23 %	4 %

Källa: Officiell kriminalstatistik.

Långt ifrån alla brott anmäls och anmälningsbenägenheten kan variera över tid och mellan olika brottskategorier. Tidigare studier visar exempelvis att brott i nära relationer anmäls i lägre utsträckning än andra brott. Inom vissa områden påverkas också antalet anmälda brott i huvudsak av vilka resurser myndigheterna i rättsväsendet lägger på att upptäcka brotten. Det gäller exempelvis trafikbrott och narkotikabrott. Antalet anmälda brott är således ingen tillförlitlig indikator på brottslighetens utveckling.

NTU är i vissa avseenden en mer relevant källa för att bedöma utvecklingen av brottsligheten. NTU omfattar ett tiotal vanliga brottstyper som drabbar personer och hushåll. Som har redovisats i tidigare budgetpropositioner har andelen kvinnor och män som uppger att de blivit utsatta för våldsbrott i NTU varit stabil över tid och t.o.m. och med minskat något. Det tyder på att det ökade antalet anmälda våldsbrott i första hand beror på att fler brott anmäls och inte på att fler brott begås.

Tabell 2.5 Andel utsatta för brott mot person 2014

	Samtliga	Män	Kvinnor
Misshandel	2,1	2,5	1,6
Sexualbrott	1,0	0,3	1,8
Hot	4,1	3,6	4,6
Trakasserier	4,0	3,2	5,0
Bedrägeri	3,1	3,1	3,0
Personrån	0,7	0,9	0,5
Något brott mot person	11,3	10,5	12,2

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

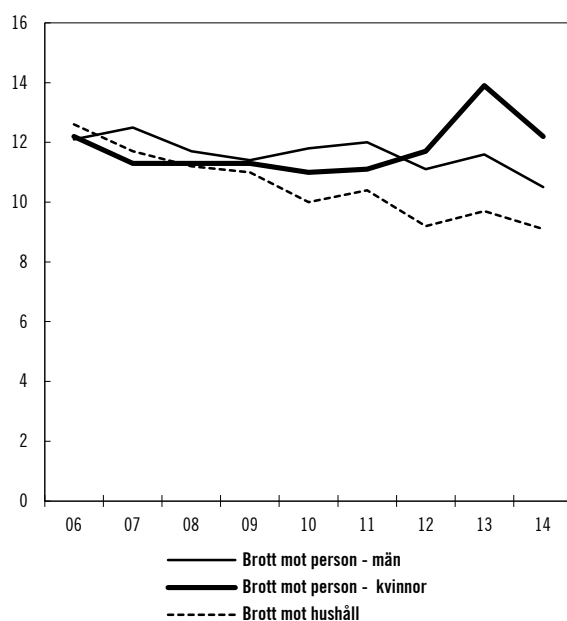
Enligt NTU är trakasserier, hot och bedrägeri de vanligaste brotten mot både kvinnor och män. Män uppger i något större utsträckning att de har utsatts för misshandel medan en större andel

kvinnor uppger att de har utsatts för hot och trakasserier. Det är vidare nästan bara kvinnor, inte minst unga kvinnor, som uppger att de har utsatts för sexualbrott.

Det är vanligare att kvinnor än män utsätts för brott i en nära relation. Exempelvis uppger kvinnor som utsatts för misshandel att gärningspersonen var en närstående i 37 procent av fallen, medan motsvarande andel för män var tre procent.

Diagram 2.4 Andel kvinnor och män utsatta för brott mot person* samt andel hushåll utsatta för brott mot egendom** 2006–2014

Andel utsatta för brott

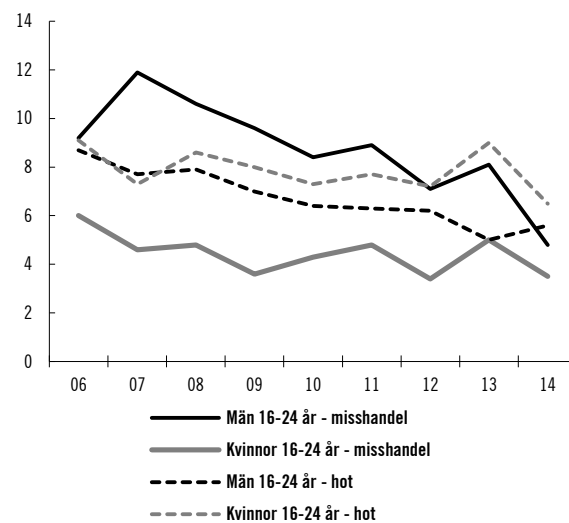

* Misshandel, hot, trakasserier, sexualbrott, personrån och bedrägeri
 ** Bostadsinbrott, bilstölder, stöld ur och från fordon samt cykelstölder
 Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

Som framgår av diagram 2.4 har andelen som uppger att de har utsatts för något brott mot person under åren varierat mellan ca 10-14 procent. För män är dock trenden något sjunkande med allt färre utsatta över tid. Framför allt uppger färre unga män att de utsatts för misshandel, hot och trakasserier. Unga kvinnors utsatthet för dessa brott har däremot inte minskat på motsvarande sätt.

Diagram 2.5 Andel unga män och kvinnor (16–24 år) utsatta för misshandel och hot 2006–2014

Andel utsatta

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

Enligt NTU har andelen brott mot hushåll minskat sedan 2006 (se diagram 2.4), vilket beror på att de fordonsrelaterade brotten blivit färre. Ungefär en procent av hushållen uppger att de utsatts för bostadsinbrott, en siffra som varit stabil sedan mätningarna började.

De allt fler anmälda bedrägerierna återspeglas också i NTU, om än inte lika tydligt. Även i NTU uppges en stor del av bedrägerierna ha begåtts via internet.

NTU mäter även upplevd utsatthet för hatbrott. Andelen personer som uppgett att de blivit utsatta för hatbrott har legat relativt stabilt sedan undersökningen påbörjades. Hatbrott med främlingsfientliga motiv är vanligast. Enligt NTU uppger 1,8 procent av de tillfrågade att de har utsatts för sådana brott under 2013.

Av NTU framgår att utsattheten för brott är ojämnt fördelad över befolkningen. Drygt en procent av de tillfrågade i NTU har drabbats av mer än hälften av de brott mot person som rapporterats i undersökningen. Unga vuxna och ensamstående föräldrar, i synnerhet kvinnor, är grupper som är särskilt utsatta för upprepade brott.

NTU mäter också utsatthet för brott och otrygghet i 15 socioekonomiskt utsatta

stadsdelar i landet, s.k. URBAN 15-områden¹. Enligt NTU är utsattheten för brott något högre i dessa stadsdelar än i landet i övrigt. Mest påtagliga är dock skillnaderna i upplevelsen av otrygghet och hur den påverkar livskvaliteten. I den senaste mätningen uppgav nästan hälften av de tillfrågade i de utsatta statsdelarna att de känner otrygghet vid utevistelse en sen kväll i det egna området och enligt 24 procent har otryggheten en stor påverkan på livskvaliteten². Motsvarande siffror för hela riket är 15 respektive 8 procent.

Vissa grupper är sannolikt under-representerade i frågeundersökningar som NTU. Det gäller inte minst särskilt utsatta grupper, exempelvis missbrukare och hemlösa. NTU vänder sig heller inte till barn under 16 år. Undersökningen ger således ingen fullständig bild av utsattheten i befolkningen.

Vissa typer av brott ingår inte i NTU. Det gäller bl.a. brott mot företag och vissa andra brott som inte är direkt riktade mot enskilda personer, såsom narkotika- och skattebrott. Det går heller inte, varken utifrån anmälningsstatistiken eller NTU, att få en bild av den organiserade brottslighetens omfattning. Däremot kan andra källor ge en bild av förändrade aktiviteter inom den organiserade brottsligheten. Enligt undersökningar från bl.a. Brå och polisen förekommer ett omfattande utnyttjande av välfärds- och förmånssystemen, ofta med företag och falska eller manipulerade intyg som brottsverktyg. Uppgifter tyder också på en ökning av antalet skotts-skadade personer de senaste åren och antalet fall av dödligt våld med skjutvapen fortsatte att öka 2015. Inte sällan har sådana händelser kopplingar till kriminella konflikter.

Generellt uppvisar det dödliga våldet dock ett annat mönster med en nedåtgående trend de senaste 25 åren. Enligt Brås årliga specialstudie över anmält dödligt våld konstaterades 112 sådana fall 2015. Detta är 25 fler fall än året innan och den högsta nivån på många år men

fortfarande inom ramen för normala upp- och nedgångar.

2.4.2 Flödet i rättskedjan

En viktig del i bedömningen av rättsväsendets resultat är att följa upp hur de brott som anmäls hanteras i rättskedjans olika delar. I detta avsnitt följs statistik över anmälda brott, utredning och lagföring samt verkställighet av utdömda påföljder. Annan verksamhet som inte hör till denna process, exempelvis polisens brottsförebyggande och ordningshållande arbete, stöd och information till brottsoffer, domstolarnas hantering av tvistemål och verksamheten inom de allmänna förvaltningsdomstolarna ingår inte i denna beskrivning utan redogörs för under respektive verksamhetsområde.

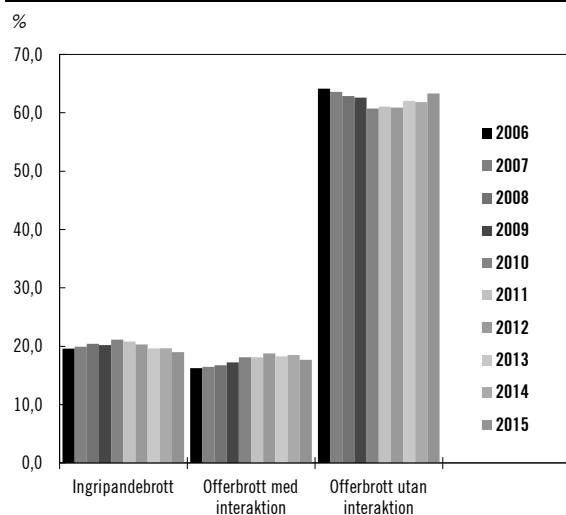
Brottsstrukturen påverkar möjligheterna att utreda och klara upp brott

Som tidigare nämnts anmäldes drygt 1,5 miljoner brott i Sverige 2015, vilket är fyra procent mer än året innan och den högsta nivån någonsin. Rättsväsendets förutsättningar att hantera och klara upp de anmälda brotten är i stor utsträckning beroende av vilken typ av brott som anmäls. För att kunna tolka utredningsresultatet krävs därför kunskap om de anmälda brottens karaktär och sammansättning. Polismyndigheten har påpekat att den anmälda brottsligheten grovt kan delas in i tre kategorier med olika förutsättningar för utredningsarbetet:

- ingripandebrott såsom trafik- och narkotikabrott, vilka generellt är enkla att klara upp,
- brott mot person med interaktion mellan gärningspersonen och den brottsdrabbade, exempelvis hot och misshandel, vilka i allmänhet bedöms vara medelsvåra att klara upp, och
- brott utan interaktion mellan gärningspersonen och den brottsdrabbade, exempelvis skadegörelse, vilka överlag är svåra att klara upp.

¹ I januari 2012 beslutade regeringen att 15 stadsdelar i nio kommuner ska omfattas av ett urbant utvecklingsarbete. Dessa s.k. URBAN 15-områden präglas bl.a. av låg förvärvsfrekvens och ett högt uttag av försörjningsstöd.

² Antalet svaranden i NTU i dessa områden är alltför få för att resultaten ska kunna delas upp på kvinnor och män.

Diagram 2.6 Andelen anmälda brott fördelat på ingripandebrott samt offerbrott med och utan interaktion

Källa: Bygger på officiell kriminalstatistik.

Andelen brott av dessa tre slag var ungefär densamma 2015 som 2006 och inga avgörande strukturförändringar har skett under perioden. På senare år har dock andelen ingripandebrott minskat något medan andelen offerbrott utan interaktion med gärningspersonen har ökat. En närmare granskning av den anmälda brottsligheten sedan 2006 visar flera trender som kan ha påverkat förutsättningarna för utredningsarbetet. Exempelvis har antalet bedrägerier, särskilt internetrelaterade sådana, ökat påtagligt vilket sannolikt har försvårat utredningsarbetet. Vidare tycks benägenheten att anmäla våldsbrott ha ökat vilket kan ha inneburit att fler mindre allvarliga och därmed mer svårupplarade våldsbrott anmäls. Att tillgreppsbroten, som är särskilt svårupplarade, minskade tydligt fram till 2010 är en trend som i stället förbättrade förutsättningarna för det sammantagna utredningsresultatet. Även Polismyndighetens aktivitet mot narkotikabrott, som har ökat anmälningarna av de relativt lättupplarade brotten eget bruk och innehav av narkotika, har över tid bidragit till att öka antalet upplarade brott.

En del förändringar i den anmälda brottsligheten tycks således ha bidragit till fler svårupplarade brott medan andra bidragit till fler lättupplarade brott. För att få en sammantagen bild av hur utvecklingen av den anmälda brottsligheten har påverkat de övergripande

förutsättningarna för att nå upplaring har en analys av brottsammansättningen genomförts³. Resultaten visar att sammansättningen av olika brottstyper under de senaste fem åren i stort inte har förändrats på ett sätt som bör vara avgörande för det sammantagna utredningsresultatet, med visst undantag för 2015. Under detta år bestod ökningen av anmälda brott i stor utsträckning av bedrägeri- och skadegörelsebrott som generellt är svårupplarade varför det är rimligt med en något lägre andel upplarade brott 2015.

Uppbromsning av flödet i början av rättskedjan

För att få en bild av flödet i början av rättskedjan används ett antal indikatorer som på olika sätt överlappar varandra:

- antal personer skäligen misstänkta för brott,
- antal och andel ärenden redovisade från polis till åklagare,
- antal inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten, och
- antal och andel personupplarade brott⁴.

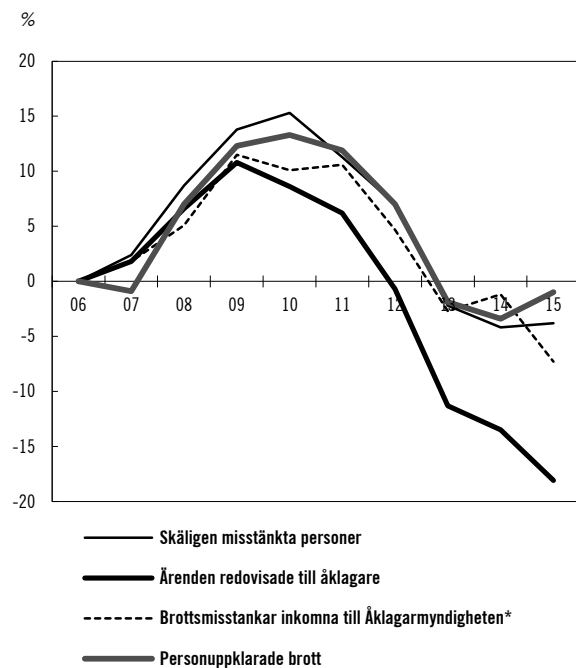
I diagram 2.7 nedan illustreras den procentuella utvecklingen sedan 2006 av antal skäligen misstänkta personer, antal ärenden redovisade till åklagare, antal inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten och antal personupplarade brott. Det generella mönstret karakteriseras av tydliga ökningarna åren efter 2006 följt av markanta minskningar under senare år. År 2015 låg nivåerna generellt något lägre än 2006. Särskilt tydligt har antalet ärenden redovisade till åklagare minskat, vilka 2015 var 18 procent färre än 2006. Däremot har dessa redovisade ärenden över tid kommit att innehålla något fler brottsmisstankar, vilket av allt att döma

³ Justitiedepartementet har undersökt förutsättningarna för den sammantagna personuppleringen genom att analysera strukturförändringar i den anmälda brottsligheten. De anmälda brotten har delats in i 34 olika brottskategorier vars genomsnittliga upplaring åren 2006-2010 utgör basen för att beräkna en förväntad personupplaring åren därefter.

⁴ Med personupplarade brott avses brott för vilka det har beslutats om åtal, meddelats åtalsunderlåtelse eller utfärdats strafföreläggande, dvs. brott till vilka det har bundits en gärningsperson.

resultat i något fler personupplärade brott per ärende. Det hänger delvis samman med att ärenden med ett stort antal brott har blivit vanligare.

Diagram 2.7 Procentuell utveckling sedan 2006 av antalet skäligen misstänkta personer, ärenden redovisade till åklagare, brottsmisstankar inkomna till Åklagarmyndigheten och personupplärade brott 2006–2015

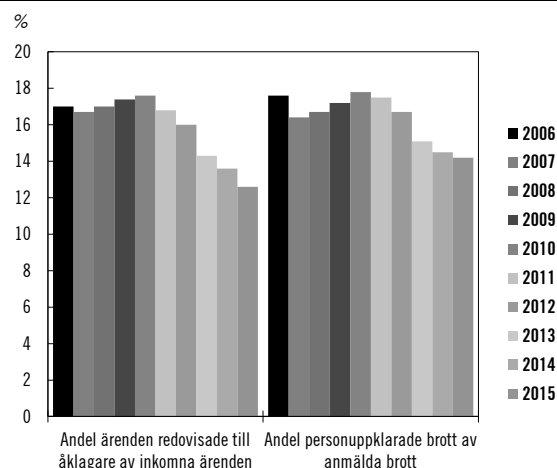

Källa: Officiell kriminalstatistik samt statistik från Polismyndighetens respektive Åklagarmyndighetens årsredovisningar.

* Uppgifter saknas för åren 2006 och 2007 och har därför uppskattats utifrån antalet ärenden redovisade till åklagare.

Som framgår av diagram 2.8 har andelen ärenden som redovisas till åklagare av samtliga inkomna ärenden och andelen personupplärade brott av samtliga anmälda brott minskat under senare år. Allt färre av de ärenden som hanteras av rättsväsendet går således vidare i rättskedjan. År 2015 låg andelen personupplärade brott på den lägsta nivån sedan 1999. Att andelen ärenden som polisen redovisar till åklagare har minskat på ett liknande sätt tyder på att minskningarna kan härledas redan till detta led.

Diagram 2.8 Andel ärenden redovisade till åklagare av inkomna ärenden och andel personupplärade brott av anmälda brott 2006–2015

Källa: Polisens årsredovisning samt Officiell kriminalstatistik.

Utredningsresultatet har studerats närmare för olika brottskategorier och det kan konstateras att de senaste årens försämringar gäller för många olika brottsområden. Inga förändringar i sammansättningen av upplärade brott tyder på att resultatförsämringarna beror på att mindre allvarlig brottslighet har nedprioriterats till förmån för mer allvarlig brottslighet. Däremot finns tecken på att brottsligheten till sin karaktär blivit allt mer tidskrävande att utreda. Under senare år har exempelvis den genomsnittliga tidsåtgången för huvudförhandlingar i domstol ökat och den genomsnittliga tiden per förordnande för offentliga försvarare har ökat med drygt 40 procent sedan 2006. Användningen av tolkar har också ökat markant vilket påverkar tiden det tar att genomföra såväl förhör som huvudförhandlingar. Att brotten i allt större utsträckning begås med hjälp av internet och över landsgränser kan också ha påverkat då kraven på tekniska bevis och internationellt samarbete ökar. För att få mer kunskap om sådana förändringar och hur de påverkar förutsättningarna för rättsväsendet har regeringen gett Brå i uppdrag att studera den anmälda brottslighetens karaktär över tid. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2016.

Att användningen av förundersökningsbegränsning ökat har också haft viss, om än begränsad, påverkan på utvecklingen. Förundersökningsbegränsning används för att effektivisera brottsbekämpningen och kunde tidigare enbart beslutas av åklagare. Sedan 2013 har även polisen i vissa fall rätt att fatta sådana beslut. Brå har konstaterat (Brå-rapport

2015:17) att antalet beslut om förundersökningsbegränsning har fördubblats under åren 2006–2014. Samtidigt påpekar Brå att sådana beslut är förhållandevis få och inte mer än i relativt liten utsträckning kan förklara minskningen av antalet personuppljade brott och den allt lägre upplklaringsandelen.

Färre lagföringar och domslut

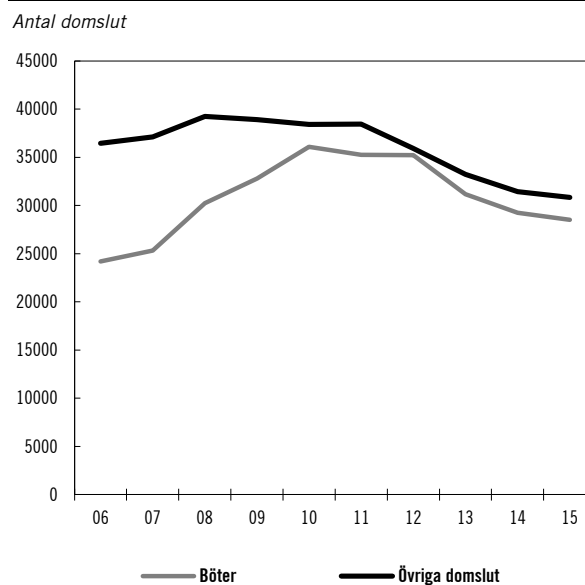
För att bedöma flödet i den senare delen av rättskedjan används följande indikatorer:

- antal och typ av lagföringar och
- antal domslut i brottmål i tingsrätt.

I linje med utvecklingen av antalet ärenden redovisade till åklagare och antalet personuppljade brott ökade antalet lagföringsbeslut fram t.o.m. 2009 varefter utvecklingen vände. Under de senaste åren har antalet lagföringsbeslut minskat tydligt. År 2015 fattades nästan 25 procent färre lagföringsbeslut jämfört med 2009. Genomgående avser drygt 80 procent av lagföringsbesluten män medan knappt 20 procent avser kvinnor. Den nedåtgående utvecklingen återspeglas även i antalet sakprövade brottmål i tingsrätt respektive antalet fällande domslut i sådana mål. Efter att ha ökat tydligt mellan 2006 och 2010 har dessa minskat de senaste åren. År 2015 var exempelvis antalet domslut i tingsrätt 20 procent färre jämfört med 2010.

Ökningen i antalet domslut fram till 2010 bestod huvudsakligen av enklare mål där påföljden bestämdes till böter (se diagram 2.9), dvs. ofta mindre resurskrävande mål som inte sällan avgörs utan huvudförhandling. Domslut med allvarligare påföljd än böter har som framgår av diagrammet minskat under en längre tid. År 2015 registrerades drygt 30 800 sådana domslut, vilket är den lägsta nivån under de senaste två decennierna.

Diagram 2.9 Avgjorda brottmål i tingsrätt fördelat på domslut med påföljden böter och i övriga domslut 2006–2015

Källa: Officiell kriminalstatistik.

En del av de enklare brottmålen avgörs på handlingarna och kräver därmed överlag mindre resurser än mål som avgörs efter huvudförhandling. Över tid har allt fler brottmål kommit att avgöras utan huvudförhandling. Det beror i stor utsträckning på en regelförändring 2008. Antalet brottmål som avgörs med huvudförhandling har dock fortsatt att minska även under senare år. Jämfört med 2010 avgjordes nästan 20 procent färre brottmål genom huvudförhandling under 2015. I detta avseende har således belastningen på domstolarna minskat.

Å andra sidan har domstolarnas belastning avseende brottmål ökat genom att de mest komplicerade brottmålen, som kräver särskilt långa förhandlingstider, har blivit fler och tar allt mer resurser i anspråk. Antalet brottmål med mer än 18 timmars huvudförhandling har ökat med 30 procent mellan 2006 och 2015, från knappt 350 mål till 450 mål. Antalet särskilt tidskrävande mål av detta slag utgör visserligen en mycket liten del av det totala antalet brottmål men tar på grund av sin komplexa karaktär en inte oväsentlig, och allt större, del av resurserna i anspråk. Att denna typ av brottmål har ökat i domstolarna är ett tecken på att rättsväsendet i allt större utsträckning hanterar komplex brottslighet som är tidskrävande att utreda och lagföra.

Färre dömda till fängelse

För att bedöma flödet i den sista delen av rättskedjan används följande indikatorer:

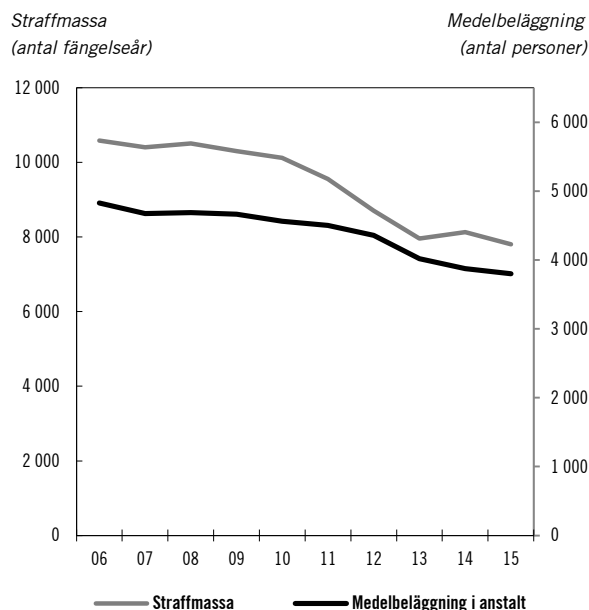
- antalet domslut med påföljden fängelse,
- antal utdömda fängelseår i tingsrätterna (straffmassa), och
- medelbeläggning i anstalt.

För att få en bild av utvecklingen efter avtjänad påföljd följs även

- statistik över återfall i brott.

Antalet domslut med huvudpåföljden fängelse har minskat kontinuerligt sedan 2006. År 2015 dömdes ca 27 procent färre personer till fängelse jämfört med 2006. Den totala straffmassan, dvs. den totalt utdömda fängelsetiden under ett kalenderår, har också minskat i ungefär samma storleksordning under denna period (se diagram 2.10). Efter en mindre ökning 2014 minskade straffmassan åter 2015 samtidigt som utvecklingen med allt färre personer intagna i anstalt också fortsatte under året. Jämfört med 2006 var medelbeläggningen i anstalt 20 procent lägre 2015. De flesta intagna är män. Andelen kvinnor i fängelse uppgår endast till ca 5 procent.

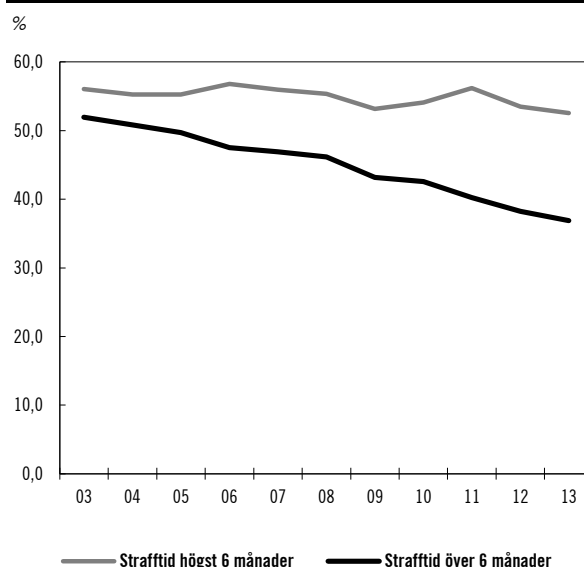
Diagram 2.10 Utdömd straffmassa i antal fängelseår samt medelbeläggning i anstalt 2006–2015

Källa: Officiell kriminalstatistik.

Statistiken över återfall i brott visar hur vanligt det är att personer lagförs på nytt efter frigivning eller efter annan lagföring. Återfallsproblematiken är särskilt tydlig bland män, ca 26 procent av männen återfaller i ett nytt brott inom ett år medan motsvarande andel för kvinnor ligger runt 18 procent. Störst är risken för återfall bland dem som är mest brottsbelastade sedan tidigare. Bland de som frigives efter en fängelsepåföljd återfaller knappt hälften inom ett år. I detta avseende är trenden dock positiv över tid. För drygt tio år sedan återföll 54 procent av dem som frigavs från fängelse inom ett år, jämfört med 45 procent bland dem som frigavs 2013, som är den senaste statistiken. Särskilt tydlig är minskningen bland dem som dömts till fängelsestraff över sex månader, för vilka det också finns bättre förutsättningar för Kriminalvården att bedriva ett mer utvecklat återfallsförebyggande arbete. Bland dessa återföll 52 procent av dem som frigavs 2003 inom ett år, vilket kontinuerligt har minskat till 37 procent 2013. Det saknas dock kunskap om vad denna minskning beror på. Att den tidigare brottsbelastningen har minskat bland dömda över sex månader kan ha bidragit till utvecklingen. Andelen personer med många tidigare belastningar har minskat i denna grupp samtidigt som andelen utan tidigare belastning har ökat.

Diagram 2.11 Andel frigivna från fängelse 2003–2013 som återfaller* i brott inom ett år

Källa: Preliminär officiell kriminalstatistik.
* Med återfall avses ny lagföring.

Utveckling av rättsväsendets kostnader 2006–2015

Tabell 2.6 Kostnadsutveckling i rättsväsendet 2006–2015

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens kostnader	28 040	30 029	31 709	32 367	34 427	35 712	36 571	37 544	38 325	38 627
Transfereringar	1 456	1 591	1 739	1 778	1 947	2 117	2 267	2 407	2 591	2 679
Summa	29 496	31 620	33 448	34 145	36 374	37 829	38 838	39 951	40 916	41 306

Källa: Årsredovisningar för rättsväsendets myndigheter 2006-2015.

Rättsväsendets kostnader ökade med 0,95 procent 2015 jämfört med föregående år. Mellan 2006 och 2015 har rättsväsendets kostnader ökat med ca 40 procent eller med ca 11,8 miljarder kronor. Av ökningen utgörs ca 4,6 miljarder kronor av pris- och löneomräkning av anslag inom utgiftsområdet. Övrig kostnadsutveckling under de senaste tio åren beror framförallt på de reformer som regeringen genomfört för att stärka brottsbekämpningen, öka effektiviteten och förbättra resultatet i rättskedjan.

2.4.3 Brottsförebyggande arbete

Mål

Regeringens mål för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre.

De myndigheter inom rättsväsendet som bidrar till måluppfyllelsen är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. Därutöver bidrar Kriminalvården med återfallsförebyggande arbete.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De bedömningsgrunder som används för att värdera resultatet och måluppfyllelsen för den brottsförebyggande verksamheten är följande:

- polisens förmåga att upprätthålla ordning och säkerhet,
- utvecklingen av polisens förmåga att bedriva planlagd brottsförebyggande verksamhet, och
- utvecklingen av polisens samverkan med andra aktörer.

Förutom dessa bedömningsgrunder kan i viss mån utvecklingen avseende utsatthet för brott, upplevd trygghet och förtroendet för rättsväsendets myndigheter enligt NTU också användas för att bedöma måluppfyllelsen i den brottsförebyggande verksamheten. Resultaten från NTU har beskrivits tidigare i avsnitt 2.4.1.

Enligt regeringens uppfattning är det viktigt att det brottsförebyggande arbetet genomförs väl genomtänkt och att arbetet baseras på beprövade metoder. Det brottsförebyggande arbetet ska vara planlagt, utgå från väl utarbetade problembilder och vara lokalt förankrat i den nya Polismyndigheten.

I tidigare avsnitt påpekas att brottsutvecklingen i stort påverkas av rättsväsendets insatser men också av många andra faktorer som ligger utanför de rättsvårdande myndigheternas kontroll. Detta mått är därför svårt att använda som bedömningsgrund för bedömning av effektiviteten i rättsväsendet.

Verksamhetens resultat

Det brottsförebyggande arbete som polisen bedriver genom yttre verksamhet omfattar såväl planlagd som händelsestyrd verksamhet. Verksamheten omfattar, förutom insatser som primärt syftar till att förebygga brott, också insatser som syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet genom ingripanden när brott begås, omhändertagande av alkohol- och/eller narkotikapåverkade personer, övervakning av trafik samt hantering av större evenemang såsom demonstrationer och idrottsevenemang. Verksamheten handlar dessutom om att hjälpa människor i nöd efter att de larmat 112.

Under 2015 har Polismyndighetens verksamhet bedrivits parallellt med att

organisationen genomgått en genomgripande ombildning. Samtidigt har antalet migranter som kommit till Sverige ökat kraftigt. Den 12 november 2015 beslutade regeringen att tillfälligt införa gränskontroll vid inre gräns. Polismyndigheten lade under årets sista månader avsevärda resurser på gränskontrollarbetet i polisregion Syd och Väst. Detta medförde att myndigheten fann det nödvändigt att omprioritera resurser från andra verksamhetsområden.

I november höjde Säkerhetspolisen tillfälligt terrorhotnivån till en fyra på en femgradig skala. Den förhöjda hotbilden medförde att Polismyndigheten tillsammans med Säkerhetspolisen vidtog åtgärder för att öka vaksamheten och beredskapen samt genomförde särskilda tillsyns- och bevakningsinsatser. Situationen under året har därmed inneburit påfrestningar för Polismyndigheten.

Polismyndigheten har under året bedrivit planlagd brottsförebyggande verksamhet. För att polisen ska kunna bidra till att minska brottsligheten krävs ett utvecklat samarbete med andra relevanta aktörer. Antalet samverkansöverenskommelser med kommunerna fortsätter att öka och uppgick vid slutet av året till 275.

Under 2015 har det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet inriktats på att ta fram och utveckla medborgarlöften. Dessa syftar bl.a. till att öka den polisiära förankringen i lokalsamhället och utgår ifrån medborgardialoger där lokalsamhället får en möjlighet att beskriva vilka problem som upplevs angelägna att åtgärda. Under 2015 har medborgarlöften utfärdats i ca 90 kommuner och vid utgången av 2016 är målsättningen att Polismyndigheten tillsammans med kommunerna ska ha tecknat medborgarlöften i stort sett i alla landets kommuner.

Arbetet med sociala insatsgrupper fortsatte under året. Sociala insatsgrupper är en samverkansform mellan bl.a. polis, socialtjänst och skola som ska möjliggöra ett samlat stöd till unga som har hamnat i eller riskerar att hamna i en kriminell livsstil. Enligt Socialstyrelsen uppger ett femtiotal kommuner och stadsdelar att de arbetar med stöd till unga enligt denna modell. Socialstyrelsen ska slutredovisa en utvärdering av arbetet med sociala insatsgrupper senast den 30 september 2017.

Övrigt brottsförebyggande arbete har framför allt inriktats på insatser kopplade till

bostadsinbrott och brottsförebyggande projekt i bostadsområden och kommuner. Polismyndigheten har bl.a. tillsammans med kommuner, medborgarsammanslutningar, Stöldskyddsföreningen och försäkringsbolag samverkat kring spridningen av märkning av stöldbegärlig egendom med s.k. märk-dna.

Under 2015 identifierade Polismyndigheten 53 utsatta bostadsområden, varav 14 kategoriserats som särskilt prioriterade. De prioriterade områdena kännetecknas enligt Polismyndigheten av en problematik som i hög grad kräver extra uthålliga insatser från flera samhällsaktörer. I dessa bostadsområden förekommer bl.a. social oro, skjutningar och etablerade kriminella nätverk. Polismyndigheten har inlett arbetet med att tillföra områdespoliserna i dessa bostadsområden. Områdespoliserna ska bl.a. arbeta med förtroendeskapande åtgärder. Mot bakgrund av ett regeringsuppdrag som lämnades i december 2015 arbetar Polismyndigheten med att utöka det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet till att även omfatta samverkan på lokal nivå, med ett särskilt fokus på utsatta områden. Uppdraget kommer att slutredovisas i oktober 2017.

Lokalt brottsförebyggande arbete

Brottsförebyggande rådet har en viktig roll i att stödja och utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet i landet. Under 2015 aviserade regeringen en satsning på nationellt stöd till brottsförebyggande arbete. Som ett första steg i satsningen fick Brå i uppdrag att ta fram ett förslag till förstärkt stöd och samordning av det brottsförebyggande arbetet, vilket Brå redovisade i november. Brå föreslår bl.a. ökad samordning av nationella insatser och att regionala brottsförebyggande samordnare inrättas vid länsstyrelserna. Förutom att planera och utveckla framtida insatser fortsatte myndigheten sitt arbete med att ta fram och sprida kunskap inom det brottsförebyggande området samt att ge praktiskt metodstöd till aktörer inom och utom rättsväsendet. En stor del av det bestod i att ge polisen stöd under det första året med den nya organisationen. Brå har vidare tagit fram en plan för sitt arbete med jämställdhetsintegrering som ska genomföras 2016–2018. Ett av målen är att Brå ska medverka till att ett jämställdhetsperspektiv integreras i det lokala brottsförebyggande arbetet.

Förebyggande arbete mot ekonomisk brottslighet

Ekobrottsmyndigheten bedriver brottsförebyggande arbete som avser ekonomisk brottslighet. I likhet med tidigare år har Ekobrottsmyndigheten bedrivit ett aktivt informations- och påverkansarbete i samarbete med myndigheter, företag och organisationer. Ekobrottsmyndighetens arbete utgår från en strategi och en handlingsplan. Myndigheten tar vidare fram en årlig lägesbild som beskriver hur den ekonomiska brottsligheten i Sverige ser ut, som ligger till grund för prioriteringar av åtgärder. Under 2015 genomfördes åtgärder med fokus på bygg-, städ-, restaurang- och transportbranschen. Vidare prioriterades organiserad och grov ekonomisk brottslighet samt aktörer som underlättar brott mot välfärden och tidigare ostraffade småföretagare.

Säkerhetspolisens brottsförebyggande arbete

Under 2015 har Säkerhetspolisens förebyggande arbete i hög grad präglats av konflikten i

Mellanöstern. Antalet individer som reser från Sverige till konfliktområden i terrorismsyfte har fortsatt att öka under 2015 och antalet resenärer närmade sig i slutet av året 300 personer, främst män. En viktig uppgift har varit att bedöma om de som återvänder har en avsikt och förmåga att begå terroristbrott i Sverige eller utomlands.

Migrationsverket har utvecklat sitt förebyggande arbete för att lyckas identifiera personer som kan utgöra ett säkerhetshot mot Sverige och andra länder.

Säkerhetspolisen har därutöver också bedrivit förebyggande arbete inom ramen för författningsskyddsverksamheten, kontraspirationverksamheten, personskyddsverksamheten och säkerhetsskyddsverksamheten, likväl som i arbetet med att förhindra olaglig spridning av massförstörelsevapen, dess vapenbärare och produkter samt kunskap som kan användas för tillverkning av sådana vapen.

Kostnadsutveckling**Tabell 2.7 Kostnadsutveckling brottsförebyggande arbete 2006–2015**

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens kostnader	5 909	6 268	6 598	6 985	7 518	8 098	7 812	8 056	8 068	8 570

Källa: Årsredovisningarna 2006-2015 för Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet. Årsredovisningen för staten avseende Säkerhetspolisen.

2.4.4 Utredning och lagföring**Mål**

Regeringens mål för utredning och lagföring är att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet och att brottsuppleringen ska öka.

De myndigheter inom rättsväsendet som omfattas av verksamheten är Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården (för häktesverksamhet), Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden samt Säkerhetspolisen. Utöver rättsväsendets myndigheter bidrar Tullverket, Skatteverket och Kustbevakningen. Dessa myndigheters verksamhet redovisas under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution respektive 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma resultatet och måluppfyllelsen för utredning och lagföring används flera av de indikatorer som tidigare redovisats i den samlade bedömningen. De indikatorer som används är följande:

- antal och andel ärenden redovisade från polis till åklagare,
- antal inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten,
- antal och andel personupplärd brott,
- antal utfärdade ordningsböter,
- antal och andel lagförda personer och brottsmisstankar, och
- genomströmningstider.

Bedömningen baseras på såväl den sammantagna utvecklingen som utvecklingen för olika brottskategorier.

Rättsväsendets verksamhet är komplex och därför svår att på ett heltäckande sätt fånga i ett antal statistiska mått. En stor mängd värdefullt arbete utförs inom området utredning och lagföring utan att det resulterar i ärenden redovisade till åklagare eller i personupplärade brott. Det är vidare svårt att definiera exakt vilken uppläringsnivå som är rimlig, eftersom förutsättningarna att klara upp de anmälda brotten varierar kraftigt. De brottsbekämpande myndigheterna måste dock alltid sträva efter att uppnå en så hög brottsupplärning som möjligt och se till att personer som begår brott får stå till svars för sina gärningar. I ljuset av detta tillför indikatorerna värdefull och nödvändig information om utvecklingen i verksamheten.

Verksamhetens resultat

Ärendeflöde

Ett brottsärende som inkommer till Polismyndigheten innehåller ett eller flera anmälda brott. Ett anmält brott innehåller i sin tur en eller flera brottsmisstankar (dvs. varje brotts handling som en person kan misstänkas för). Mellan 2014 och 2015 ökade antalet inkomna ärenden till Polismyndigheten med 2 procent (exklusive ärenden från övervakning med trafiksäkerhetskameror). Det totala antalet brott som anmäldes till brottsbekämpande myndigheter ökade med 4 procent. Det var framförallt antalet anmälda skadegörelsebrott och bedrägeribrott som ökade. Inflödet av bedrägeribrott har som tidigare nämnts ökat mycket kraftigt under de senaste tio åren. Sedan 2006 har antalet anmälda brott ökat med 239 procent, vilket i stor utsträckning beror på att den tekniska utvecklingen har gjort det möjligt att begå allt fler typer av bedrägeribrott.

Antalet inkomna ärenden till Polismyndigheten gällande narkotikabrott minskade med 6 procent. Narkotikabrott är ett s.k. ingripandebrott som är beroende av polisens egna insatser för att upptäckas. Enligt Polismyndigheten beror minskningen sannolikt på de omprioriteringar av resurser som gjordes under hösten 2015 med anledning av det stora antalet migranter som kom till Sverige och terrorhoten.

Antalet ärenden som Polismyndigheten redovisade till åklagare minskade under 2015 med 5,4 procent. Det innebär att andelen redovisade ärenden av avslutade ärenden (dvs. ärenden som slutredovisats till åklagare, lagts ned eller överlämnats till annan myndighet och därmed är avslutade i Polismyndighetens diarium) minskade från 13,4 till 12,5 procent. Antalet och andelen redovisade ärenden minskade i de flesta brottskategorier. Andelen redovisade ärenden av bearbetade ärenden, dvs. av de ärenden där förundersökning eller motsvarande hade inletts, var dock oförändrad i förhållande till föregående år.

Ur ett flerårigt perspektiv har trenden varit att antalet inkomna ärenden har ökat svagt samtidigt som Polismyndigheten har inlett förundersökning i en allt mindre andel av fallen. I de ärenden där förundersökning har inletts har en allt större andel ärenden lagts ned under utredningens gång och en allt mindre andel ärenden har redovisats till åklagare för beslut i åtalsfrågan.

Till Åklagarmyndigheten inkom under 2015 ca 171 900 ärenden eller drygt 439 000 brottsmisstankar, vilket innebär en minskning med 4 procent avseende ärenden och 6 procent avseende brottsmisstankar. Antalet beslutade brottsmisstankar ökade dock med 5 procent jämfört med föregående år, vilket främst beror på ett ökat antal beslut om lagföring. Inkomna brottsmisstankar avser brottsmisstankar som inkommit till åklagare, antingen genom anmälan om brott där åklagare ska vara förundersökningsledare eller som färdig utredning där polisen ansvarat för utredningen. Beslutade brottsmisstankar beskriver antalet brottsmisstankar där det fattats någon form av beslut, t.ex. beslut om förundersökning, nedläggning, strafföreläggande eller åtal.

Till Ekobrottsmyndigheten inkom ca 6 350 ärenden eller drygt 48 300 brottsmisstankar. Det är en ökning av antalet inkomna ärenden med 14 procent sedan 2014, samtidigt som antalet brottsmisstankar minskat med 15 procent. Ökningen av antalet inkommande ärenden motsvarar den mängd ärenden som upprättats med anledning av uppgifter från Bolagsverket om försenade årsredovisningar under 2015. Myndigheten räknar med att i framtiden kunna motverka denna typ av brottslighet genom brottsförebyggande åtgärder.

Tabell 2.8 Inkomna ärenden 2006–2015

Antal

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polismyndigheten	1 169 461	1 332 165	1 449 494	1 492 952	1 436 089	1 473 103	1 458 684	1 447 626	1 502 377	1 543 745
Åklagarmyndigheten	197 088	197 267	202 738	211 430	208 985	210 692	202 346	185 702	179 044	171 839
Ekobrottsmyndigheten	4 186	4 160	4 485	4 782	4 374	4 545	4 591	6 369	5 573	6 357

För Polismyndighetens del redovisas endast inkomna brottsärenden, inklusive ärenden från övervakning med trafiksäkerhetskameror. Siffrorna gällande Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten inkluderar även andra ärenden än sådana som avser ansvar för brott.

Genomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för bearbetade ärenden hos Polismyndigheten, dvs. ärenden där förundersökning eller annan slags brottsutredning bedrivits, minskade från 90 till 88 dagar mellan 2014 och 2015. Tiden mäts från inledd förundersökning till dess att ärendet avslutats hos polisen.

Den totala genomsnittliga genomströmningstiden från att anmälan har inkommit till åklagarkammaren till dess beslut har fattats ökade under 2015 med 42 dagar till 138 dagar. Denna ökning förklaras främst av att beslut fattades för ett stort antal bedrägerimisstankar som hade varit under utredning en lång tid. Genomströmningstiden mätt från inkommet beslutsunderlag från polisen till åklagares beslut i åtalsfrågan minskade dock med en dag till 16 dagar.

Vid Ekobrottsmyndigheten minskade genomströmningstiden mätt från inkommen anmälan till beslut med 67 dagar till i genomsnitt 181 dagar 2015. Detta beror främst på att volymen av s.k. mängdärenden, som har en kort utredningstid, ökade i förhållande till mer komplexa projektärenden och särskilt krävande ärenden samt på att andelen direktavskrivna brottsmisstankar ökade.

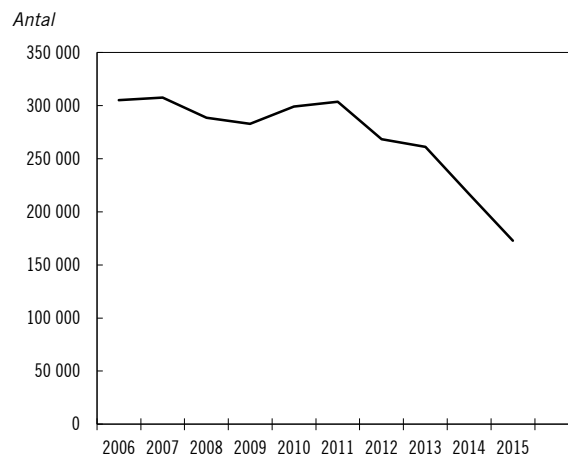
Uppklaring och lagföring

När brottsbekämpande myndigheter lyckas knyta en gärningsperson till ett brott genom att åklagare fattar beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse räknas brottet som personupplarat i den officiella kriminalstatistiken. Brott kan också bli upplarat på andra sätt än genom personupplaring. Det gäller exempelvis brott som inte blir föremål för lagföring på grund av beslut om förundersökningsbegränsning eller om det konstateras att den anmälda gärningen inte är ett brott eller att den misstänkte är under 15 år.

Vanligtvis korrelerar utvecklingen av antalet personupplarade brott med utvecklingen av

antalet ärenden som redovisas från polis till åklagare. Under 2015 gick dock utvecklingen i olika riktningar. Medan antalet ärenden redovisade till åklagare uppvisade en tydlig minskning ökade antalet personupplarade brott med ca 1,5 procent. Detta beror bl.a. på att ett antal stora bedrägeriärenden med många registrerade brott och brottsmisstankar klarades upp under året. Antalet personupplarade bedrägeribrott ökade med 18 procent. Även antalet personupplarade narkotikabrott ökade men inte i samma stora utsträckning (2 procent). Personupplaringsprocenten minskade dock med en halv procentenhet från 14,5 till 14 procent.

Antalet ordningsböter som Polismyndigheten utfärdade fortsatte att minska i ungefär samma utsträckning som året innan. År 2015 utfärdades ca 40 000 färre ordningsböter för trafikbrott, vilket motsvarar en minskning med 14 procent. För övriga specialstraffrättsliga brott minskade antalet utfärdade ordningsböter med ca 1 500 eller 22 procent. Som framgår av diagram 2.12 har det sammantagna antalet utfärdade ordningsböter minskat kraftigt från och med 2012. Merparten av de ordningsböter som utfärdas avser trafikbrott.

Diagram 2.12 Utfärdade ordningsböter 2006–2015

Källa: Polismyndigheten.

Antalet personer som lagfördes (dvs. åtalades, fick strafföreläggande eller meddelades åtalsunderlåtelse) genom beslut av Åklagarmyndigheten minskade under 2015 med 3 procent till 110 391. Andelen lagförda personer (av det totala antalet misstänkta personer där beslut om lagföring eller avskrivning fattats) låg kvar på 65 procent, vilket är motsvarande nivå som föregående år. Andelen lagförda brottsmisstankar ökade med 3 procentenheter till 65 procent, vilket förklaras av att lagföringsbeslut fattades för ett stort antal bedrägerimisstankar.

Antalet personer som lagfördes genom beslut vid Ekobrottsmyndigheten minskade under året med drygt 8 procent till 1 921 stycken. Andelen lagförda personer minskade med två procentenheter till 21 procent 2015. Antalet lagförda brottsmisstankar minskade med 56 procent och uppgick till 8 094. Andelen lagförda brottsmisstankar minskade från 33 procent 2014 till 18 procent 2015.

Forensiskt utredningsstöd

Den forensiska verksamheten är en viktig förutsättning för utredningsverksamheten som bedrivs av polis och åklagare. Den 1 januari 2015 ombildades Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) till Nationellt forensiskt centrum (NFC), vilket utgör en avdelning inom Polismyndigheten. Ärendeutvecklingen 2006–2015 vid SKL/NFC visar på ett kontinuerligt ökat behov av forensiska undersökningar och analyser. Under 2015 ökade det totala antalet begärda undersökningar, exklusive personprover för dna-analys, med 2,5 procent. Antalet begärda undersökningar av personprover för dna-analys fortsatte däremot att minska (-9,5 procent). Antalet avslutade ärenden minskade med 3 procent, vilket emellertid ska ses i ljuset av att antalet kraftigt ökade under 2014 (13 procent). Även antalet utförda undersökningar vid de forensiska sektionerna i polisregionerna minskade under 2015.

Antalet expedierade ärenden vid Rättsmedicinalverkets olika verksamheter förändrades i vissa avseenden under 2015. Inom rättspsykiatri ökade antalet rättspsykiatriska undersökningar med ca 5 procent. Antalet expedierade rättsintyg fortsatte att minska. Rättsintygen har totalt sett minskat med ca 7 procent sedan 2014 och med ca 11 procent sedan 2013. Antalet utfärdade rättsintyg är generell

sett lågt (5 078 stycken 2015) om man ser till antalet anmälda vålds- och sexualbrott i landet. Det totala antalet expedierade utlåtanden efter rättsmedicinska undersökningar (obduktioner och likbesiktningar) i landet ökade under 2015 med 15 procent jämfört med 2014. Antalet expedierade ärenden inom rättskemin minskade med 6 procent till ca 89 000 ärenden. Inom rättsgenetiken minskade antalet ärenden med ca 200 till drygt 3 250.

Insatser för att förbättra effektiviteten och kvaliteten i brottsutredningsverksamheten

Sedan flera år bedrivs en löpande samverkan mellan polis och åklagare i både strategiska och operativa frågor. Denna samverkan har ytterligare förstärkts genom myndigheternas nya organisationer. Inför bildandet av Polismyndigheten den 1 januari 2015 anpassade Åklagarmyndigheten sin organisation så att den överensstämmer med Polismyndighetens regionindelning. Därigenom finns bättre förutsättningar att identifiera vad som fungerar bra i respektive region och vad som bör utvecklas. Exempelvis medverkar cheferna för åklagarområdena i polisregionernas operativa ledningsgrupper. Myndigheterna har också tagit fram ett gemensamt verktyg för månatlig uppföljning av den utrednings- och lagföringsverksamhet som berör dem båda. Åklagarmyndigheten deltar även i Polismyndighetens s.k. nationella beredningsgrupp som har i uppgift att analysera avvikelser i utredningsresultaten och faktorer som påverkar resultaten. Även Brå deltar i detta arbete.

Under 2015 har samverkan också bedrivits mellan Åklagarmyndigheten och Nationellt forensiskt centrum vid Polismyndigheten i syfte att korta handläggningstiderna för kriminaltekniska undersökningar och undvika onödiga undersökningar. Detta arbete fortsätter under 2016.

I mars 2015 redovisade Polismyndigheten ett regeringsuppdrag om att utveckla arbetet mot hatbrott. Myndigheten aviserade en ambitionshöjning på området och en målsättning är att upplärning och lagföring av hatbrott ska öka och att medarbetarna får en större kunskap om och förståelse för hatbrottsproblematiken. Satsningen omfattar även ett mer utvecklat brottsförebyggande arbete, främst genom en utökad kontakt och dialog med grupper utsatta för hatbrott. Polismyndigheten har även bedrivit

ett utvecklingsarbete för att förstärka sin förmåga att bekämpa brott som hotar grundläggande fri- och rättigheter. Arbetet kommer att följas upp av regeringen under våren 2017.

Även vid Åklagarmyndigheten har handläggningen av hatbrott varit ett prioriterat område och myndigheten har bl.a. genomfört en granskning av hatbrottsärenden samt påbörjat en översyn av hatbrottsriktlinjerna.

För att förbättra arbetet med att återta brottsvinster har Ekobrottsmyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten fortsatt sitt samarbete i enlighet med den gemensamma strategi och handlingsplan som tagits fram. Utgångspunkten för arbetet är att den myndighet som har bäst förutsättningar att åstadkomma önskat resultat ska agera.

Arbetet mot gränsöverskridande brottslighet

Brottsligheten drar nytta av globalisering, fri rörlighet och digitalisering. Satsningar mot internationella brottsnätverk och organiserad brottslighet bidrar till att öka myndigheternas kompetens, skapa kontakter och bygga upp informationsflöden. För att bygga upp förmågan att fånga upp ärenden med internationella kopplingar, tillvarata internationell information och förbättra samordningen inom hela organisationen har Polismyndigheten börjat skapa internationella, operativa funktioner i polisregionerna. Myndigheten har också utsett en särskild koordineringsfunktion för det myndighetsgemensamma arbetet inom ramen för EU:s policycykel mot internationell och organiserad brottslighet. De europeiska fonderna för de yttre gränserna och den inre säkerheten utnyttjas för projektverksamhet i form av särskilda uppdrag.

Informationsutbytet inom EU har fortsatt att utvecklas under 2015. Inom ramen för Prümsamarbetet har Sverige anslutits till det automatiserade fingeravtrycksutbytet. Dna-utbyte sker med över hälften av de anslutna medlemsstaterna. Detta bidrar till att identifiera och lagföra gärningsmän och kartlägga internationell brottslighet. Möjligheten att göra förfrågningar till fordonsregister inom EU omfattar nu samtliga 19 anslutna medlemsstater och underlättar för polisen att göra kontroller av utländska fordon.

Åklagarväsendets operativa samarbete med andra länder är ett frekvent inslag i arbetet och myndigheternas internationella engagemang har under året genom egna initiativ varit betydande. Myndigheterna har bidragit till utvecklingen av det rättsliga samarbetet inom EU, inklusive till det europeiska åklagarkontoret Eurojust, där antalet ärenden har ökat under 2015 och blivit mer komplexa. Myndigheterna har även deltagit i andra internationella samarbeten, exempelvis det Europeiska straffrättsliga nätverket (EJN), nätverket av revisorer för att bekämpa ekonomisk brottslighet (ALEFA) och den svenska funktionen för brottsutbytesfrågor, Asset Recovery Office (ARO). Sveriges riksåklagare har deltagit aktivt i internationella samarbeten och har bl.a., som ordförande i EU-nätverket NADAL (Network of Public Prosecutors or equivalent institutions at the Supreme Judicial Courts of the Member States of the European Union), i oktober 2015 anordnat dess åttonde möte.

Förslaget om en förordning om en europeisk åklagarmyndighet förhandlades intensivt av regeringen under 2015 och är fortfarande föremål för omfattande diskussioner mellan medlemsstaterna. Förhandlingarna avseende en ny förordning för Eurojust avslutades i huvudsak i rådet i mars 2015.

Genom medverkan i internationella fredsfrämjande insatser har Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården bidragit till institutionell kapacitetsuppbyggnad för att stärka såväl internationell som nationell fred och säkerhet.

Isoleringsbrytande åtgärder för intagna i häkte

Av de som var häktade med restriktioner fick 26 procent isoleringsbrytande åtgärder under minst två timmar per dygn 2015. För gruppen unga under 21 år med restriktioner var andelen 32 procent. Av de som var häktade utan restriktioner fick 72 procent isoleringsbrytande åtgärder under minst två timmar per dygn. För unga utan restriktioner var andelen 76 procent. I jämförelse med 2014 har det skett en liten ökning i samtliga kategorier förutom för unga utan restriktioner där andelen i stället har minskat något. Kvinnor får isoleringsbrytande åtgärder i större utsträckning än män (32 respektive 80 procent för kvinnor jämfört med 25 respektive 72 procent för män). Kriminalvården har under 2015 genomfört en

nulägeskartläggning av häktesverksamheten. Utifrån denna har myndigheten format ett pågående utvecklingsarbete avseende isoleringsbrytande åtgärder. Under året har också Kriminalvården och Åklagarmyndigheten gemensamt tagit fram förslag för ett effektivare arbete med att bryta isoleringen av häktade.

Kostnadsutveckling

Myndigheternas kostnader inom verksamheten utredning och lagföring uppgick till knappt 16,1 miljarder kronor 2015, vilket är något lägre än föregående år. Sett ur ett längre perspektiv har kostnaderna dock kontinuerligt ökat.

Tabell 2.9 Kostnadsutveckling utredning och lagföring 2006–2015

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens kostnader	11 264	12 160	12 985	13 024	13 898	14 362	15 408	15 691	16 221	16 075

Källa: Årsredovisningarna 2006–2015 för Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården.

En stor del av Polismyndighetens resurser på området utredning och lagföring går åt till att hantera våldsbrott. Under de senaste sex åren har mellan 36 och 40 procent av resurstiden lagts på våldsbrott samtidigt som antalet inkomna våldsbrottsärenden utgör ca 10 procent av det totala antalet inkomna ärenden.

Inom Åklagarmyndigheten utgjordes ca 25 procent av de avslutade brottsmisstankarna av vålds- och sexualbrott och 40 procent av resurserna användes för att handlägga sådana brottsmisstankar.

Under 2015 ökade kostnaderna för utredning och lagföring hos Ekobrottsmyndigheten marginellt jämfört med 2014. Av de resurser som myndigheten lade på utredning och lagföring användes 10 procent till att hantera mängdärenden, 52 procent till mer komplexa projektärenden och 38 procent till särskilt krävande ärenden.

förvaltningsdomstolarna. Sveriges Domstolar omfattar även hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten, Rättshjälpsnämnden och Domstolsverket. Verksamheten vid migrationsdomstolarna redovisas under utgiftsområde 8.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer som används för att redovisa resultaten inom verksamhetsområdet är följande:

- omloppstider,
- inkomna, avgjorda och balanserade mål,
- överbalanser, och
- produktivitet, mätt som antalet avgjorda mål och ärenden i förhållande till kostnaderna.

2.4.5 Dömande verksamhet

Mål

Regeringens mål för Sveriges Domstolar är att mål och ärenden ska avgöras med hög kvalitet och effektivitet. Målbalanserna och omloppstiderna ska hållas på en rimlig nivå. Domstolsverket ska skapa förutsättningar för domstolarna att uppfylla målet för verksamheten bl.a. genom en ändamålsenlig resursfördelning och stöd i verksamhetsutvecklingen.

Inom den dömande verksamheten verkar de allmänna domstolarna och de allmänna

Verksamhetens resultat

Omloppstider

Regeringen har beslutat om målsättningar för hur långa omloppstider olika typer av mål högst bör ha i domstolarna. Målsättningarna gäller hur lång handläggningstid 75 procent av målen högst bör ha från att de kommit in till domstolen till att de har avgjorts. Verksamhetsmålen och resultaten framgår av tabell 2.10

Tabell 2.10 Uppfyllelse av verksamhetsmål: omloppstid i månader för avgjorda mål 2009–2015, 75:e percentilen

Månader

	Mål 2015	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tingsrätter								
Tvistemål exkl. gem. ansökan om äktenskapsskillnad	7,0	7,0	7,6	7,9	7,3	7,2	7,0	7,0
Brottmål. exkl. förtursmål	5,0	5,3	5,1	5,2	4,9	4,9	4,8	4,5
Hovrätter								
Tvistemål	5,0	7,7	5,0	4,7	5,0	5,6	6,3	5,1
Brottmål exkl. förtursmål	5,0	8,2	7,2	7,4	7,2	7,6	7,5	7,1
Förvaltningsrätter								
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	6,4	8,1	10,0	8,5	7,0	6,4	6,0
Kammarrätter								
Samtliga mål exkl. förtursmål och migrationsmål	6,0	9,0	9,5	7,2	6,8	7,5	7,0	7,9

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2009-2015. 2012 justerade regeringen hovrätternas verksamhetsmålet för tvistemål från 6,0 till 5,0 månader.

Omloppstiderna har under 2015 minskat för samtliga verksamhetsmål utom för kammarrätterna. Verksamhetsmålen för tingsrätterna avseende omloppstider för både tvistemål och brottmål och för förvaltningsrätterna uppnåddes. Hovrätternas omloppstider för tvistemål minskade med mer än en månad och ligger nu marginellt över verksamhetsmålet. Även hovrätternas omloppstider för brottmål förbättrades men ligger två månader över verksamhetsmålet. Resultaten för hyres- och arrendenämnderna förbättrades markant. Omloppstiderna minskade från 7,5 månader 2014 till 5,7 månader 2015. Verksamhetsmålet på 4,0 månader nåddes dock inte.

Under 2015 pågick ett antal riktade åtgärder för att minska handläggningstider och balanser vid Sveriges Domstolar. Som exempel kan nämnas en förstärkningsstyrka med ett antal domare som kan tas i anspråk vid frånvaro på grund av utbildning och långvarig sjukskrivning eller vid handläggning av större mål och balansarbetningar. Vissa domstolar har också tilldelats ekonomiska resurser för att kunna göra tillfälliga insatser för att minska omloppstider och överbalanser. Omständigheter som domstolarna menar har försvårat uppfyllelsen av

verksamhetsmålen är bl.a. personalomsättning, rekryteringssvårigheter och målens komplexitet och omfattning.

Sett över den senaste sjuårsperioden har omloppstiderna varierat men för majoriteten av verksamhetsmålen ligger omloppstiderna på en lägre nivå än tidigare.

Inkomna, avgjorda och balanserade mål

Antalet inkomna mål (exklusive migrationsmål) till domstolarna minskade med 3,2 procent 2015 jämfört med 2014. Antalet avgjorda mål minskade under samma period med 2,7 procent och antalet balanserade mål minskade med 5,7 procent. Utvecklingen under de senaste sju åren framgår av tabell 2.11.

Tabell 2.11 Den totala målutvecklingen (exkl. migrationsmål) 2009–2015

Antal mål

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Inkomna mål	337 173	347 860	346 844	351 055	349 439	345 794	334 793
Avgjorda mål	329 510	335 900	352 689	357 423	351 906	351 244	341 876
Balanserade mål	132 897	144 456	138 456	131 911	129 296	123 851	116 744

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning 2009-2015 och Domstolsverket.

Sedan 2012 har antalet inkomna och avgjorda mål minskat. Antalet avgjorda mål har överstigit antalet inkomna mål sedan 2011, vilket medfört att de totala balanserna har minskat successivt under perioden och denna utveckling fortsatte under 2015.

Domstolarnas totala balans kan delas upp i en så kallad arbetsbalans och en överbalans. Med arbetsbalans avses det antal mål i balans som statistiskt är förenligt med att regeringens verksamhetsmål gällande omloppstider kan nås. Det antal mål som överstiger arbetsbalansen definieras som överbalans.

Tabell 2.12 Överbalanser 2009–2015

Antal mål

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antal mål	12 204	21 489	15 268	7 151	5 776	2 939	293

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisning.

Överbalansen 2015 var 293 mål vilket är en minskning med 90 procent jämfört med 2014. Sedan 2010 har överbalansen gradvis minskat med totalt 97 procent. Tingsrätterna och förvaltningsrätterna har för närvarande underbalanser. Hovrätterna har en överbalans på totalt 170 mål. Kammarrätterna har en överbalans på 3 915 mål, vilket är en ökning med knappt 1 300 mål jämfört med 2014. En stor del av överbalansen vid kammarrätterna utgörs dock av 3 900 socialförsäkringsmål vid Kammarrätten i Stockholm. Målen rör ersättning för kostnader till följd av vård i annat land inom EU och kammarrätten har inväntat ett avgörande från

Högsta förvaltningsdomstolen som kom under våren 2016.

Kostnadsutveckling och produktivitet

Verksamhetsområdet inbegriper både verksamheten inom Sveriges Domstolar (exklusive migrationsdomstolarna) och de transfereringar och övriga utbetalningar som utgörs av kostnader under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* Verksamhetens kostnader avser utfallet på anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* medan transfereringar m.m. avser utfallet på anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.*

Tabell 2.13 Kostnadsutveckling dömande verksamhet 2006–2015

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens kostnader	3 890	4 108	4 259	4 418	4 572	4 816	4 928	5 171	5 226	5 325
Transfereringar m.m.	1 326	1 455	1 607	1 621	1 804	2 002	2 157	2 260	2 432	2 544
Summa kostnader	5 165	5 563	5 866	6 039	6 376	6 818	7 086	7 431	7 658	7 869

Källa: Sveriges Domstolars årsredovisningar 2006–2015.

Under perioden 2006–2015 har verksamhetskostnaderna inom Sveriges Domstolar ökat med 37 procent. Under 2015 ökade kostnaderna med närmare två procent, vilket främst förklaras av ökade kostnader för om- och nybyggnationer av domstolslokaler. Produktiviteten, mätt som antalet avgjorda mål och ärenden i förhållande till de totala fastprisberäknade kostnaderna på anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar*, har minskat under 2015. Antalet inkomna mål, liksom antalet avgjorda mål och ärenden, har fortsatt att minska. Antalet avgjorda mål har dock överstigit antalet inkomna mål och balanserna var under 2015 på den lägsta nivån hittills under 2000-talet.

Utgifterna för rättsliga biträden ökade med 4,6 procent under 2015 och totalt med 92 procent under perioden 2006–2015. Under 2015 utgjorde utgifterna för offentlig försvarare 54 procent av utgifterna på anslaget. Andra större utgiftsposter gällde målsägandebiträde, offentligt biträde och rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Den totala ökningen av utgifterna på anslaget förklaras främst av ökade utgifter för offentlig försvar. Ökningen beror delvis på att timkostnadsnormen höjts och att det totala antalet debiterade timmar ökat. Timkostnadsnormen räknas årligen ut efter förslag från

Domstolsverket och fastställs av regeringen i förordningen (2009:1237) om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet.

2.4.6 Verkställighet av påföljd

Mål

Regeringens mål för verksamheten är att påföljderna ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt och att antalet återfall i brott ska minska.

Kriminalvården ansvarar för att verkställa påföljder inom verksamhetsområdet.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Uppfyllelsen av målet att påföljder ska verkställas på ett säkert, humant och effektivt sätt bedöms bl.a. utifrån

- myndighetens arbete med att förbättra den interna styrningen och kontrollen,
- effektiviteten i resursutnyttjandet,
- antalet rymningar och andra allvarliga händelser, och
- graden av strukturerad sysselsättning i anstalt.

Måluppfyllelsen avseende det återfallsförebyggande arbetet under verkställigheten bedöms bl.a. utifrån

- andelen klienter som har en verkställighetsplan,
- andelen klienter som har fullföljt behandlingsprogram,
- klienternas deltagande i utbildning, och
- andelen klienter som har blivit föremål för särskilda utslussningsåtgärder.

Verksamhetens resultat

Intern styrning och kontroll

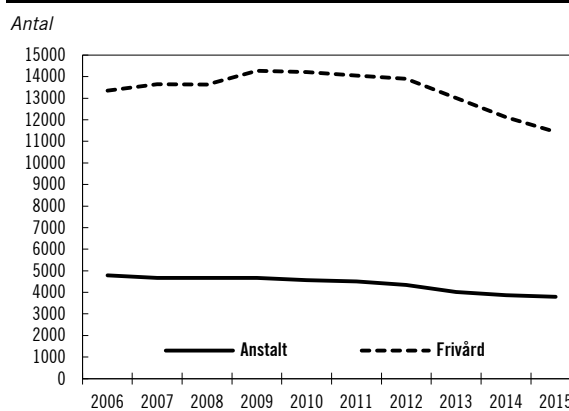
Kriminalvården har under 2015 fortsatt sitt sedan tidigare påbörjade arbete med att vidta en rad åtgärder för att förbättra den interna styrningen och kontrollen. Sedan januari 2015 har t.ex. myndigheten en ny organisation som

bl.a. innebär att kärnverksamheten leds av nationella chefer direkt underställda generaldirektören. En ny styr- och uppföljningsmodell har utvecklats och delvis implementerats. Myndigheten har under året även utvecklat arbetet med egenkontroll och förberett inrättandet av en ny tillsynssektion.

Beläggning och effektivt resursutnyttjande

Antalet intagna i anstalt och antalet frivårdsklienter fortsatte att minska under 2015. Medelbeläggningen i anstalt minskade med två procent och medelantalet frivårdsklienter med sex procent i förhållande till föregående år.

Diagram 2.13 Medelbeläggning i anstalt och medelantal frivårdsklienter

Källa: Kriminalvårdens årsredovisningar 2007-2015.

Kriminalvården har under året fortsatt att vidta åtgärder för att hantera överkapaciteten på kort sikt men även arbetat med långsiktiga strategier för myndighetens framtida infrastruktur vid anstalter och häkten. Samtidigt som klienttillströmningen har minskat har myndighetens personalresurser ökat. Kriminalvården redovisar att denna kapacitet bl.a. har utnyttjats för genomförande av stora utbildningsinsatser och resursförstärkningar i klientverksamheten.

Säkerhet

Efter att antalet rymningar från anstalter i de högre säkerhetsklasserna ökade påtagligt 2014, från noll till sex, var antalet sådana rymningar 2015 åter igen noll. Kriminalvården har under året haft fortsatt fokus på att vidta anpassade säkerhetshöjande åtgärder vid anstalter i säkerhetsklass 2 i enlighet med behov som påvisats vid en genomförd inventering. Kriminalvården har också inlett ett arbete för att utveckla säkerheten inom frivården. Antalet allvarliga händelser i anstalt respektive frivård var

2015 ca 150 respektive 30, vilket är i nivå med föregående år.

Återfallsförebyggande arbete

Andelen klienter som hade en verkställighetsplan 2015 varierade mellan 91 och 98 procent beroende på verkställighetsform, bortsett från gruppen intagna med mycket kort strafftid där andelen var 66 procent. Kriminalvårdens projekt för att utveckla kvaliteten i verkställighetsplaneringen har fortsatt under året. Projektet beräknas pågå till slutet av 2016.

Sysselsättningsgraden i anstalt minskade något i förhållande till föregående år. Den uppgick till 79 procent men varierar mellan olika anstalter och anstaltsavdelningar. Gradens av sysselsättning är högre för kvinnor (91 procent) än för män (79 procent). Brottsförebyggande rådet presenterade under året en rapport om sysselsättning i anstalt (Brå 2015:20) där ett antal brister konstaterades samt förslag på åtgärder presenterades.

Av de klienter som under 2015 avslutade sin verkställighet av skyddstillstånd respektive fängelse i anstalt hade en knapp tredjedel respektive en dryg fjärdedel deltagit i behandlingsprogram. Cirka 80 procent av dessa fullföljde hela programmet. Resultaten innebär en viss försämring i förhållande till föregående år. Kriminalvårdens ambition om att öka deltagandet i långa och medellånga behandlingsprogram har inte uppnåtts under året. Däremot kan konstateras att antalet klienter som deltagit i program riktade till våldsbrottsdömda mer än fördubblades jämfört med året innan.

Regeringen gav under året Kriminalvården i uppdrag att kartlägga metoder och arbetssätt som kan användas i arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism hos myndighetens klienter respektive i arbetet med de klienter som redan har koppling till våldsbejakande extremistiska grupper. Uppdraget har redovisats, se utgiftsområde 1.

En fjärdedel av klienterna i anstalt påbörjade någon form av utbildning under 2015, vilket är i nivå med föregående år. Majoriteten av utbildningarna utgörs av teoretiska kurser på gymnasial nivå. Kriminalvården har sedan slutet av 2015 haft regeringens uppdrag att utreda

förutsättningarna för att myndigheten ska kunna erbjuda kompletterande utbildning på gymnasial nivå för intagna i anstalt som saknar fullständig gymnasieutbildning. I myndighetens redovisning presenteras ett flertal åtgärder som behöver vidtas för att uppnå detta, bl.a. att öka tillgängligheten till studie- och yrkesvägledning, öka utbudet av vuxenutbildning och att utveckla möjligheter till stöd i undervisningen på klientens modersmål.

Andelen intagna som frigavs från anstalt via särskild utslussningsåtgärd var 13 procent 2015. Det är en ökning med en procentenhet i förhållande till föregående år och den första ökningen sedan 2009. Kriminalvården har under året inlett en analys av arbetet med de särskilda utslussningsåtgärderna och andra frigivningsförberedande insatser i syfte att ta fram en handlingsplan för att öka andelen klienter som frigives från anstalt med adekvata frigivningsförberedelser. Regeringen anslog 25 miljoner kronor årligen i budgetpropositionen 2016 för Kriminalvårdens arbete med utslussning. I slutet av 2015 fick Kriminalvården också regeringens uppdrag att förstärka arbetet med utslussning. Uppdraget ska redovisas 2018.

Samverkan

I Riksrevisionens rapport Återfall i brott – hur kan samhällets samlade resurser användas bättre (2015:4) drogs bl.a. slutsatsen att det brister i myndigheternas planering och samverkan samt att det finns vissa oklarheter kring ansvars- och resursfördelning mellan berörda aktörer. Kriminalvården har under året inrättat en funktion som samordnare på nationell nivå som ska arbeta med myndighetens samverkan med andra relevanta aktörer. Kriminalvården har också inlett ett arbete med att inventera omfattningen av samverkan med kommuner och landsting i syfte att identifiera utvecklingsområden. Regeringen har under året tagit initiativ till en hearing mellan Kriminalvården och näringslivet, i syfte att stimulera parterna till utökad samverkan.

Kostnadsutveckling

Tabell 2.14 Kostnadsutveckling verkställighet av påföljd 2006–2015

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens kostnader	4 292	4 805	5 128	5 340	5 579	5 705	5 508	5 642	5 725	6 074
Transfereringar	11	12	11	11	10	10	12	10	12	14
Summa kostnader	4 303	4 817	5 139	5 351	5 589	5 715	5 520	5 652	5 737	6 088

Källa: Kriminalvårdens årsredovisning 2006-2015. Verksamhetens kostnader 2006-2012 har korrigerats jämfört med redovisning i föregående budgetpropositioner. Sedan årsredovisningen för 2014 redovisar Kriminalvården verkställighetskostnaderna exklusive kostnader för internationellt bistånd. Vidare har migrationsrelaterade kostnader tidigare ingått i redovisningen av verkställighetskostnader under perioden 2006-2010.

Verksamhetsområdet omfattar verksamhet inom frivården, anstalter samt Kriminalvårdens transportverksamhet för såväl nationella som internationella transporter. Internationella transporter inom migrationsområdet redovisas under utgiftsområde 8 Migration. Häktesverksamheten ingår som en del i verksamhetsområdet Utredning och lagföring.

Kostnaderna för verksamhetsområdet har ökat sedan 2013. Mellan 2014 och 2015 ökade kostnaderna med 349 miljoner kronor till en nivå på drygt 6 miljarder kronor. Utvecklingen förklaras av ökade kostnader för personal och övrig drift.

2.4.7 Stöd till brottsoffer

Mål

Regeringens mål är att skadeverkningarna av brott ska minska och att verksamheten till stöd för brottsoffer bedrivs på ett effektivt och rättsäkert sätt med hög kvalitet. Den som drabbats av brott ska få adekvat information och ett gott bemötande från rättsväsendets myndigheter. De myndigheter inom rättsväsendet som bidrar till måluppfyllelsen genom brottsofferrelaterade verksamheter är Brottsoffermyndigheten, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Sveriges Domstolar.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att bedöma måluppfyllelsen används bl.a. följande indikatorer:

- brottsutsattas erfarenheter av polisens, åklagarnas och domstolarnas arbete,

- antalet inkomna och avgjorda brottsskadeärenden,
- genomsnittlig handläggningstid för brottsskadeärenden,
- inkomna medel från regressverksamheten,
- antalet aktiva regressärenden vid årets slut, och
- antalet inkomna och beviljade ansökningar till brottsofferfonden.

Verksamhetens resultat

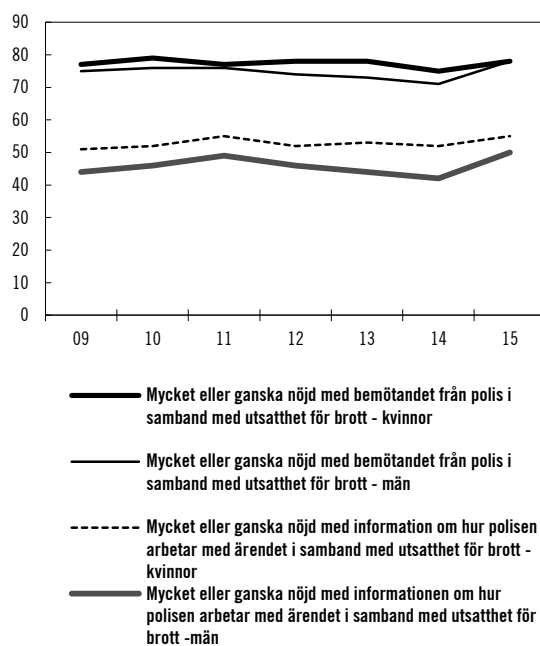
För att kunna bedöma måluppfyllelsen inom området följer regeringen dels de åtgärder som myndigheterna vidtagit för att förbättra bemötandet av brottsutsatta och informationen till brottsutsatta, dels Brottsoffermyndighetens resultat avseende handläggning av brottsskadeärenden m.m. Inledningsvis redovisas rättsväsendets allmänna arbete, därefter Brottsoffermyndighetens arbete specifikt. När det gäller rättsväsendets allmänna arbete utgår bedömningen framför allt från ett urval av resultatindikatorer från Nationella trygghetsundersökningen (NTU).

Rättsväsendets arbete

Rättsväsendet ska tillsammans med övriga aktörer i samhället ge stöd åt dem som drabbas av brott. Många av de anställda inom rättsväsendets myndigheter kommer på ett eller annat sätt i kontakt med personer som har drabbats av brott. Myndigheterna och deras personal behöver därför kunna bemöta brottsdrabbade på ett professionellt sätt, ge dem relevant information och vid behov hjälpa dem att få kontakt med andra aktörer, t.ex. med den kommunala socialtjänsten eller det civila samhällets organisationer. Inte minst är det

viktigt att polisen informerar om brottsutsattas möjlighet att få stöd och hjälp från brottsofferstödande organisationer. Det har under senare år tagits många initiativ inom såväl rättsväsendet som inom andra politikområden för att vidareutveckla och förbättra stödet till dem som drabbas av brott, inte minst våldsutsatta kvinnor och barn.

Diagram 2.14 Brottsutsattas erfarenheter av delar av polisens arbete, enligt NTU 2009–2015

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

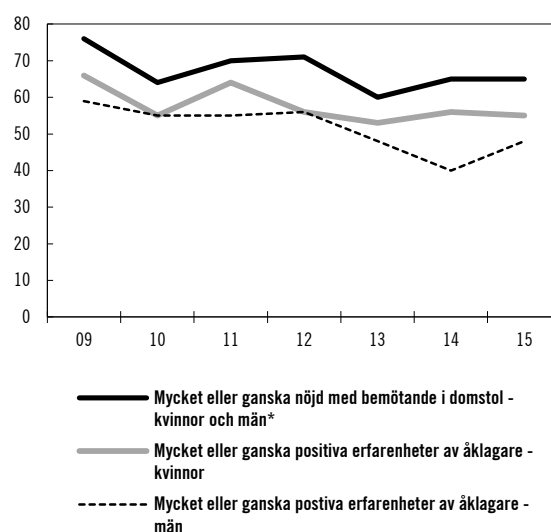
Som framgår av diagrammet ovan visar NTU att en majoritet av de personer som varit i kontakt med polisen med anledning av utsatthet för brott är nöjda med det bemötande man fått (totalt 78 procent). Över tid är kvinnor något mer nöjda med bemötandet än män. Däremot är brottsutsatta mindre nöjda med den information de fått från polisen (totalt 52 procent). Här ser man större skillnader mellan kvinnor (55 procent) och män (50 procent).

Vidare visar NTU att en majoritet av de personer som varit i kontakt med polisen med anledning av utsatthet för brott är nöjda med polisens tillgänglighet (totalt 75 procent). När det gäller polisens effektivitet och förmågan att utreda och klara upp brottet är man betydligt mindre positiv (totalt 33 procent). Sammantaget uppger drygt hälften (58 procent) att de har en positiv erfarenhet av polisen. Generellt sett uppger kvinnor oftare att de har positiva

erfarenheter av polisen än män, förutom när det gäller brott som innehållit hot eller våld.

Skillnaderna mellan olika åldersgrupper är små men äldre personer (65–79 år) är och har över tid varit den grupp som har mer positiv erfarenhet av polisens arbete än övriga brottsutsatta. Erfarenheten av polisen skiljer sig mycket lite åt mellan olika grupper i befolkningen. Man ser t.ex. inga tydliga skillnader i erfarenheterna hos dem som polisanmält ett brott beroende på boendeort, bostadstyp eller utbildningsnivå. Detta gäller oavsett om brottet innehållit hot eller våld, eller inte.

Diagram 2.15 Brottsutsattas erfarenheter av åklagare respektive bemötande i domstol, enligt NTU 2009–2015

Källa: Nationella trygghetsundersökningen.

När det gäller personer som har varit i kontakt med en åklagare på grund av utsatthet för brott uppger ungefär hälften (51 procent) att de har mycket eller ganska positiva erfarenheter av kontakten med åklagaren. Undersökningen visar att fler kvinnor än män har positiva erfarenheter av kontakten med åklagare (55 procent respektive 48 procent). Sett över tid kan en svag negativ trend noteras.

Av de som har varit i kontakt med en domstol under senare år uppger två tredjedelar (65 procent) att de är nöjda med bemötandet som de fick i domstolen. Utvecklingen har varit relativt stabil sedan 2007. Vidare visar NTU att en övervägande majoritet (69 procent) av dem som haft erfarenhet av målsägandebiträde är positiva.

Eftersom underlaget av personer som har erfarenhet av domstol och åklagare är begränsat bör dock de årsvisa resultaten samt utvecklingen över tid tolkas med viss försiktighet. Det gäller

även för personer som har varit i kontakt med en domstol och målsägandebiträde varför resultatet inte presenteras uppdelat på kön. Resultatet ger emellertid en indikation om utvecklingen.

Bemötande

Ombildningen av polisen till en myndighet har medfört en förändrad organisering även av polisens brottsofferarbete. I stället för att respektive polismyndighet har sin egen organisation för brottsofferarbete och personsäkerhet bygger myndigheten nu upp en verksamhet på tre olika nivåer över hela landet. En nationell, en regional och en lokal nivå. Syftet är att förbättra möjligheterna att styra verksamheten och göra den mer enhetlig. Myndigheten har också lagt ihop brottsofferarbetet med personsäkerhetsskyddet, vilket innebär att man tar ett helhetsgrepp om alla brottsoffer.

Mot bakgrund av en tidigare genomförd utvärdering av polisens arbete med riskanalyser vid våld på individnivå tog en arbetsgrupp inom Polismyndigheten under 2015 fram förslag på åtgärder för att förbättra hanteringen av riskanalyser. Åtgärderna ska genomföras under de närmsta åren och tar sikte på bl.a. utbildningsfrågor, it-stöd, arbetsprocesser, uppföljning och utvärdering.

Brottsofferperspektivet är en viktig aspekt i Åklagarmyndighetens tillsyns- och metodutvecklingsarbete. Myndigheten arbetar brett mot mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld samt fridskränkingsbrott. Inom ramen för Åklagarmyndighetens plan för jämställdhetsintegrering utgör bemötandefrågor ett av flera fokusområden. I det arbetet ingår bl.a. att förtydliga jämställdhetsperspektivet i handboken för bemötande av brottsoffer.

Det bedrivs ett omfattande arbete med bemötandefrågor i domstolarna sedan ett antal

år. Domstolsverket ger ekonomiskt stöd till många insatser på området och domstolarna är aktiva i detta arbete på flera olika teman kring bemötande och domskrivning. Det har t.ex. tagits fram informationsbroschyrer på olika språk och skyltar till rättssalarna som visar vilka roller de olika aktörerna har. Domstolsverket har också anordnat ett erfarenhetsutbyte mellan olika domstolar om bemötande av parter och vittnen.

Under 2015 började en ny handlingsplan att gälla för Sveriges Domstolars arbete med bemötandesfrågor. Handlingsplanen syftar till att säkerställa ett återkommande och systematiskt arbete med dessa frågor.

Information

Brottsoffermyndigheten har under året påbörjat en riktad utbildningsinsats mot landets samtliga åklagarområden i ersättningsrätt och det regelverk som styr rätten till brottsskadeersättning. Vidare har myndigheten regeringens uppdrag att ta fram en lärarhandledning riktad till förskolepersonal för att boken Liten och webbplatsen jagvillveta.se ska få ytterligare spridning. Syftet är att ge personal kunskap om brottsutsatta barns rättigheter och förskolepersonalens skyldigheter samt att ge verktyg för att samtala med barn om dessa frågor.

Brottsoffermyndighetens arbete och resultat

Brottsoffermyndighetens uppgift är att främja brottsoffers rättigheter, behov och intressen samt vara ett informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor. I den övergripande rollen att uppmärksamma och synliggöra brottsofferfrågor ingår även att initiera samverkan kring och sprida information om brottsofferfrågor.

Kostnadsutveckling

Tabell 2.15 Kostnadsutveckling stöd till brottsoffer 2006–2015

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Verksamhetens kostnader	32	38	39	45	41	38	40	41	45	43
Transfereringar	119	124	121	146	133	105	98	137	147	121
Summa kostnader	151	162	160	191	174	143	138	178	192	164

Källa: Brottssoffermyndighetens årsredovisning 2006–2015.

Verksamheten omfattar både Brottsoffermyndighetens arbete och de transfereringar som utgörs av kostnader för brottsskadeersättning under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott*. Även Brottsofferfonden ingår i verksamheten. Brottsofferfondens medel är dock inte uppförda på statens budget utan finansieras huvudsakligen av lagöverträdare, som betalar en särskild avgift till fonden.

Mellan 2013 och 2015 har kostnaderna, inklusive transfereringar för verksamheten, i löpande priser minskat med ca 8 procent och uppgick 2015 till drygt 164 miljoner kronor.

Brottskadeärenden

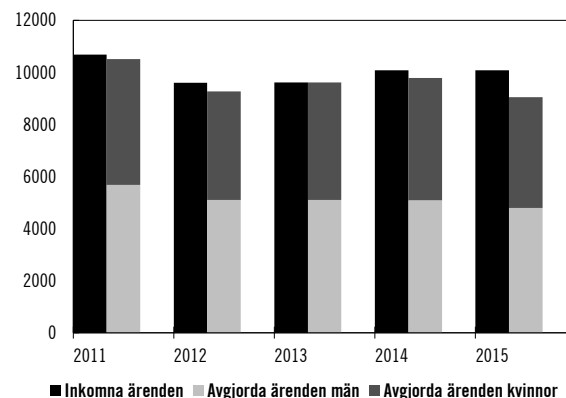
Om en dömd person inte kan betala utdömt skadestånd och den brottsdrabbade inte har någon försäkring som täcker skadan, kan personen i vissa fall få ersättning från staten. Sådan ersättning kallas brottsskadeersättning.

Antalet inkomna brottsskadeärenden 2015 uppgick till ca 10 000, vilket är i nivå med föregående år. Under årets sista månader minskade inflödet av ärenden något men det är för tidigt för att kunna bedöma om nedgången är av tillfällig karaktär. Antalet avgjorda ärenden minskade med 7,6 procent och uppgick till drygt 9 000. Under 2015 utbetalades knappt 98 miljoner kronor i brottsskadeersättning, vilket är en minskning med ca 12 procent i förhållande till den ovanligt höga nivån föregående år. Minskningen beror i första hand på att färre ärenden har avgjorts men också på att andelen bifallsbeslut är något lägre än föregående år. Ärendebalansen fortsätter att öka och uppgår till 2 900 ärenden. Jämfört med 2014 innebär det 56 procent fler ärenden i balans. Sannolikt har balansen påverkats av bl.a. införandet av ett nytt dokument- och ärendehanteringssystem och ändringar av praxis avseende kränkingsersättning vid vissa brottstyper. De senaste åren har också myndighetens serviceåtagande gentemot sökande ökat genom att myndigheten i allt väsentligt själv hämtar in nödvändig utredning i stället för att förelägga sökande om komplettering. I Brottsoffermyndighetens handläggningstid ingår därför även den tid som myndigheten avvaktar besked från exempelvis Kronofogdemyndigheten, försäkringsbolag och vårdgivare. Myndigheten har vidtagit åtgärder för att effektivisera handläggningen, minska balanserna och förkorta handläggningstiderna. Det nya dokument- och

ärendehanteringssystemet förväntas innebära rationaliseringar på sikt. Handläggningstiden för ett ärende att registreras, beredas, avgöras och expedieras var under året i genomsnitt 86 dagar, vilket är längre handläggningstid än föregående år.

Diagram 2.16 Inkomna och avgjorda ärenden

Inkomna och avgjorda ärenden

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisningar.

Under 2015 inkom 338 ansökningar om brottsskadeersättning avseende barn som har bevittnat brott, vilket är i nivå med föregående år. Andelen beviljade ansökningar uppgår till ca 71 procent vilket är en marginell sänkning jämfört med föregående år. Totalt betalades drygt 1,7 miljoner kronor ut till sökande i denna ärendekategori.

Tabell 2.16 Utbetalad brottsskadeersättning fördelat på brottstyper

Brottstyp	Antal inkomna ärenden	Utbetalad ersättning tkr
Våldtäkt inkl. grov våldtäkt mot vuxen	196 (183)	9 176 (9 509)
Våldtäkt inkl. grov våldtäkt mot barn	98 (73)	11 271 (9 054)
Misshandel inkl. försök till mord/dråp riktat mot vuxen	1 996 (2 400)	22 966 (29 723)
Misshandel inkl. försök till mord/dråp riktat mot barn	317 (429)	2 741 (3 849)
Våld i nära relation mot kvinna inkl. grov kvinnofridskränkning	534 (667)	9 937 (14 506)
Rån	1 016 (1 072)	9 058 (11 337)
Olaga hot	817 (834)	5 322 (5 150)
Övergripping i rättsak	45 (60)	252 (531)
Utpressning	75 (56)	599 (652)
Överträdelse av kontaktförbud	16 (26)	70 (172)
Människohandel	0 (0)	0 (0)

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisning för 2015. Föregående års siffror inom parentes.

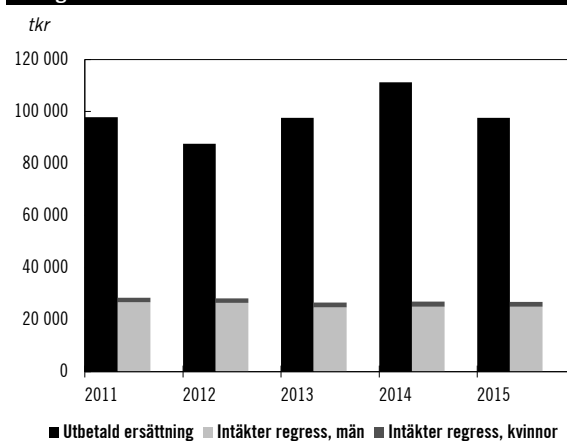
Sammanställningen av utbetalad brottsskadeersättning fördelat på brottstyper (tabell 2.16) visar att antalet ärenden avseende grova sexualbrott ökat medan antalet misshandelsbrott och våld i nära relation minskat.

Genom regressverksamheten kräver staten gärningspersoner på den brottsskadeersättning som Brottsoffermyndigheten, i deras ställe, betalat ut till brottsoffer.

Intäkterna från regressverksamheten uppgick till drygt 31 miljoner kronor 2015, vilket i princip är i nivå med föregående år. Vid utgången av 2015 fanns drygt 38 000 aktiva regressärenden vilket är en ökning med ca 5 procent jämfört med föregående år. Av de betalningsskyldiga var 93 procent män.

Tidigare betalade myndigheten ut brottsskadeersättning även till den som på grund av egen tidigare brottslighet hade en skuld till staten för utbetalad brottsskadeersättning. En kvittning kunde då bara genomföras om personen i fråga lämnade sitt medgivande. Från och med halvårsskiftet 2014 har Brottsoffermyndigheten rätt att kvitta oavsett personens inställning. En beviljad brottsskadeersättning kan numera

användas till att betala, helt eller delvis, personens skulder avseende tidigare utbetalad brottsskadeersättning. Vid en jämförelse mellan 2013, innan möjligheterna till kvittning infördes, och 2015 kan konstateras att såväl antalet kvittningar som intäkterna för kvittningar mer än fördubblats.

Diagram 2.17 Utbetalad brottsskadeersättning och intäkter av regress

Källa: Brottsoffermyndighetens årsredovisningar.

Brottsofferfonden

Under 2015 uppgick Brottsofferfondens intäkter till drygt 35 miljoner kronor, vilket var en ökning med ca 17 procent jämfört med föregående år. Knappt 32 miljoner kronor fördelades under året från fonden till olika brottsofferinriktade projekt och verksamheter. En allt större del av fondens medel går till Brottsofferjouren Sverige och lokala brottsofferjourer. De möter många typer av brottsoffer och ansvarar även för såväl samordning som praktiskt genomförande av vittnesstödsverksamheten vid domstolarna. Vidare beviljades en tredjedel av fondens medel till viktinologiska forskningsprojekt inom olika ämnen och inriktningar. Kvinnor och män har beviljats medel i samma utsträckning. Antalet ansökningar till Brottsofferfonden har minskat över tid och Brottsoffermyndigheten har under året därför genomfört informationsinsatser för att stimulera till ansökningar.

2.4.8 Kompetensförsörjning inom rättsväsendet

Målet för området statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå

verksamhetens mål. För att uppnå målet måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Statliga arbetsgivare ska bl.a. sträva efter att öka andelen kvinnor på ledande befattningar, öka andelen anställda med utländsk bakgrund på alla nivåer och säkerställa en god arbetsmiljö. De statsanställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman.

Rättsväsendets myndigheter arbetar fortlöpande med dessa frågor och bedriver ett aktivt kompetensutvecklings- och kompetensförsörjningsarbete. I syfte att behålla och öka kompetensen hos de anställda inom rättsväsendet har myndigheterna genomfört ett flertal utbildningar. Myndigheterna har också genomfört olika chefsutvecklings- och chefsförsörjningsprogram för att stärka ledarskapet och möta kommande behov av framtida chefer. Flera av rättsväsendets myndigheter bedriver även ett aktivt värdegrundsarbete.

Vid utgången av 2015 uppgick antalet anställda inom rättsväsendet till 46 585, en minskning med drygt 250 anställda sedan 2014.

Myndigheternas arbete för att främja jämställdhet och likabehandling bedrivs långsiktigt. För att stärka jämställdheten har regeringen identifierat jämställdhetspolitiska mål inom olika utgiftsområden. Inom Polismyndigheten ska andelen poliser som är kvinnor, av det totala antalet poliser, öka. I dag är 31 procent av poliserna kvinnor. Bland de civilanställda uppgår andelen kvinnor till 67 procent. Polismyndigheten har vidtagit särskilda åtgärder för att öka jämställdheten, bl.a. åtgärder för att öka andelen kvinnor bland personer i ledningskompetens. Rättsväsendets myndigheter lägger mycket fokus på jämställdhetsaspekter vid rekrytering i syfte att uppnå en mer jämn könsfördelning. Andelen anställda kvinnor inom rättsväsendet har ökat marginellt under 2015 och flertalet av myndigheterna hade fler anställda kvinnor än män. Andelen kvinnor på ledande befattningar har ökat under 2015 och i flera av rättsväsendets myndigheter är det en högre andel kvinnor än män som är klassade som ledningskompetens. Även i de myndigheter som har en överrepresentation av män med ledningskompetens, arbetar man aktivt med

dessa frågor i syfte att uppnå en mer jämn könsfördelning.

Andelen anställda med utländsk bakgrund vid rättsväsendets största myndighet, Polismyndigheten, uppgick 2015 till 8 procent, en ökning med 0,3 procentenheter sedan 2014. Vid Kriminalvården och Sveriges Domstolar uppgick andelen anställda med utländsk bakgrund 2015 till 17 procent respektive 10 procent, vilket är samma andelar som 2014. Flertalet av rättsväsendets myndigheter arbetar aktivt med mångfalds- och integrationsfrågor, i syfte såväl att öka den etniska mångfalden som att bredda kompetensen inom myndigheterna.

Inom ramen för genomförandet av regeringens strategi för funktionshinderspolitiken 2011–2016 har arbete genomförts som syftar till att bl.a. stärka kompetensen gällande förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning.

Sjukfrånvaron har ökat i merparten av rättsväsendets myndigheter och uppgick till 4,5 procent 2015. Trenden är dock densamma som i staten i övrigt, dvs. att sjukfrånvaron ökar. Störst är sjukfrånvaron bland kvinnorna. Rättsväsendets myndigheter bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att upprätthålla en god arbetsmiljö och värna om de anställdas hälsa.

Tabell 2.17 Antal anställda inom rättsväsendet 2012–2015

	2015	2014	2013	2012
Polisen	28 264	28 689	28 488	28 347
Kvinnor	11 892	12 049	11 965	11 622
Män	16 372	16 640	16 523	16 725
Kriminalvården	8 968	8 873	8 820	8 673
Kvinnor	4 215	4 170	4 146	3 990
Män	4 753	4 703	4 674	4 683
Sveriges Domstolar	6 883	6 853	6 702	6 584
Kvinnor	4 887	4 866	4 758	4 740
Män	1 996	1 987	1 944	1 844
Åklagarmyndigheten	1 361	1 341	1 334	1 335
Kvinnor	912	897	894	881
Män	449	444	441	454
Övriga myndigheter i rättsväsendet¹	1 109	1 085	1 167	1 063
Kvinnor	674	660	653	584
Män	436	425	514	479
Totalt	46 585	46 841	46 711	46 185
Kvinnor	22 558	22 642	22 500	21 902
Män	24 006	24 199	24 200	24 283

Källa: Myndigheternas årsredovisningar samt arbetsgivarstatistiken.
¹ Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domarnämnden, Ekobrottsmyndigheten, Gentekniknämnden, Justitiekanslern, Revisorsnämnden och Rättsmedicinalverket.

Tabell 2.18 Andel sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig arbetstid inom rättsväsendet 2012–2015

År	Kvinnor	Män	Samtliga
2015	6,4 %	3,1 %	4,5 %
2014	5,1 %	3,0 %	3,9 %
2013	4,8 %	2,9 %	3,8 %
2012	4,9 %	2,9 %	3,8 %

Källa: Arbetsgivarverket/Statskontoret.

2.5 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att de övergripande målen för kriminalpolitiken och rättsväsendet delvis har uppnåtts. Som tidigare nämnts har tryggheten i samhället ökat tydligt de senaste tio åren och utsattheten för brott har sammantaget minskat något. Förtroendet för rättsväsendet ligger också på en fortsatt hög nivå. Brottsligheten och tryggheten påverkas av många faktorer, även sådana som ligger utanför kriminalpolitikens och rättsväsendets kontroll. Oavsett vad som ligger

bakom utvecklingen är den positiv. Regeringen ser dock allvarligt på att otryggheten är särskilt utbredd i socialt utsatta områden och att kvinnor är mer otrygga än män. Regeringen avser därför att återkomma med initiativ på dessa områden.

Rättsväsendets förutsättningar att hantera brottsligheten påverkas även av vilka resurser som tillförs myndigheterna. De senaste tio åren har rättsväsendet fått betydande resursförstärkningar. Det sammantagna antalet årsarbetskrafter inom Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Sveriges Domstolar och Kriminalvården har ökat med nästan 15 procent under denna tid. Samtidigt har befolkningen ökat med ca 8 procent och antalet anmälda brott med ca 23 procent.

Trots dessa resursförstärkningar har rättsväsendets resultat i flera avseenden inte förbättrats. Exempelvis klaras inte fler brott upp i dag än för tio år sedan och antalet ärenden redovisade till åklagare har minskat tydligt de senaste åren. Denna utveckling bör dock ses mot bakgrund av att det finns tecken på att brottsligheten har blivit allt mer komplex. Viss brottslighet tycks också ha blivit mer tidskrävande att hantera på grund av omvärldsförändringar som it-utvecklingen, ökad migration och internationalisering. Detta kommer bl.a. till uttryck i förekomsten av stora mål vid landets domstolar som upptar omfattande resurser, en ökad användning av tolkar och längre huvudförhandlingstider för brottmål i domstol.

Den förändrade brottsligheten, med exempelvis fler brott som begås på internet och tecken på en ökad aktivitet hos den organiserade brottsligheten, ställer också myndigheterna inför krävande utmaningar.

För att öka kunskapen om huruvida förutsättningarna för det brottsutredande arbetet har förändrats över tid har regeringen gett Brå i uppdrag att bl.a. analysera hur förundersökningarnas och brottmålen omfattning och komplexitet har utvecklats under det senaste decenniet.

Även om det finns trender som över tid har försvårat rättsväsendets arbete ser regeringen allvarligt på att rättsväsendets resultat, trots resursförstärkningar, i flera viktiga avseenden uppvisar en tydlig tillbakagång de senaste åren.

Merparten av rättsväsendets myndigheter deltar sedan 2015 i regeringens satsning Jämställdhetsintegrering i Myndigheter (JiM).

Syftet är att myndigheternas verksamhetsområden ska bidra till att de jämställdhetspolitiska målen nås. Regeringen vill betona vikten av att myndigheternas ansträngningar för att främja jämställdhet fortsätter.

2.5.1 Utredning och lagföring

Regeringen bedömer att målet om att brottsuppläkningen ska öka delvis har uppnåtts under 2015 men att utvecklingen på området generellt sett inte är tillfredsställande.

Som framgår av resultatavsnittet och tidigare budgetpropositioner har utvecklingen på området utredning och lagföring varit negativ i flera år. Resultaten 2015 förstärker i flera avseenden denna utveckling. Bland annat minskade antalet lagförda personer och färre ärenden redovisades till åklagare, såväl sammantaget som sett till enskilda brottskategorier. Även antalet ärenden relaterade till Polismyndighetens egeninitierade insatser, såsom inkomna ärenden om narkotikabrott och utfärdade ordningsböter, uppvisade en tydligt negativ utveckling. Samtidigt ökade antalet personupplärade brott, vilket beror på att ett stort antal bedrägerier klarades upp under året.

År 2015 var det första året i den nya Polismyndigheten och en viss påfrestning på den ordinarie verksamheten var förväntad. Myndigheten har också haft en ansträngd arbetssituation på grund av det stora inflödet av asylsökande hösten 2015. De migranter som inte sökte asyl innebar också mycket arbete för Polismyndigheten. Samtidigt vill regeringen betona vikten av att arbetet med utredning och lagföring levererar ett resultat som upprätthåller förtroendet för verksamheten. Det är angeläget att Polismyndigheten prioriterar brottsutredningsverksamheten så att fler brott kan klaras upp. Det är också centralt att Polismyndigheten säkerställer en hög kompetens hos sina förundersökningsledare och brottsutredare. Polismyndigheten behöver även fortsätta att utveckla sin förmåga att använda de verktyg som finns för internationellt samarbete och informationsutbyte.

Det ständigt ökande inflödet av bedrägeribrott ställer rättsväsendet inför stora utmaningar. För att förhindra och försvåra möjligheterna att begå bedrägeribrott krävs

åtgärder och regeringen kommer därför att återkomma med initiativ på området.

Att minska isoleringen av intagna i häkte är viktigt av såväl humanitära skäl som för rättssäkerheten. Regeringen ser därför allvarligt på resultatet när det gäller isoleringsbrytande åtgärder. Skillnaderna mellan män och kvinnor måste också uppmärksammas särskilt. Regeringen förväntar sig att vidtagna åtgärder och pågående arbete framöver kommer att öka omfattningen av de isoleringsbrytande åtgärderna. Regeringen bedömer dock att det trots pågående åtgärder finns utrymme för ytterligare insatser och kommer därför att återkomma med ytterligare initiativ på området.

2.5.2 Dömande verksamhet

Regeringen bedömer att målet för den dömande verksamheten, att mål och ärenden ska avgöras med hög kvalitet och effektivitet, delvis är uppnått.

Regeringen ser sammantaget en positiv utveckling under året med övervägande kortare omloppstider och minskande balanser. Resultaten kan till viss del förklaras av en minskad måltillströmning men också av riktade åtgärder för att minska handläggningstider och balanser vid Sveriges Domstolar. Regeringen ser också positivt på att Sveriges Domstolar arbetar kontinuerligt för att förbättra bemötande, domskrivning och kommunikation.

Det processrättsliga regelverket har stor betydelse för domstolarnas effektivitet. De minskade omloppstiderna i tingsrätt och förvaltningsrätt kan delvis förklaras av de reformer som genomförts under senare år. Regeringen bedömer att även genomförda förändringar i de yttre tingsrätts- och förvaltningsrättsorganisationerna har haft långsiktigt goda effekter för måluppfyllelsen vid Sveriges Domstolar.

Produktiviteten, dvs. antalet avgjorda mål i förhållande till kostnaderna, har minskat de senaste åren. Framför allt beror det på att personalkostnaderna har ökat. Satsningar för att höja kvaliteten i den dömande verksamheten och förtroendet för domstolarna kan också ha påverkat produktiviteten negativt i ett kortare perspektiv. Regeringen anser dock att det är viktigt att produktiviteten hos domstolarna inte fortsätter att minska.

Utgifterna för rättsliga biträden har ökat med 92 procent sedan 2006. Till stor del utgörs utgifterna av kostnader för offentliga försvarare men även av kostnader för exempelvis målsägandebiträden, rättshjälp och offentliga biträden. Utgiftsökningen beror delvis på att timersättningen har räknats upp till följd av den årliga uppräkningsmenen men även på att fler timmar debiteras per förordnande. Utvecklingen går mot större mål, med flera tilltalade och målsäganden i ett och samma mål. Regeringen följer utvecklingen noga och har bl.a. gett en särskild utredare i uppdrag att utreda hur stora och komplicerade brottmål kan handläggas på ett mer effektivt sätt men med bevarade krav på rättssäkerhet. Uppdraget ska redovisas senast den 7 december 2017.

2.5.3 Verkställighet av påföljd

Regeringens bedömning är att målen för verksamheten delvis har uppnåtts. Det finns tendenser till en positiv utveckling inom några områden men samtidigt har de resurser som frigjorts med anledning av den minskande klienttillströmningen ännu inte fått något tydligt genomslag i verksamhetens resultat. Regeringen har höga förväntningar på Kriminalvårdens fleråriga utvecklingsarbete och har förståelse för att effekterna av detta komplexa arbete tar tid. Regeringen är dock angelägen om att arbetet bedrivs på ett sådant sätt att de positiva effekterna av genomförda insatser inte ytterligare fördröjs.

En god säkerhet är viktig ur ett samhällsskyddsperspektiv och en förutsättning för Kriminalvårdens återfallsförebyggande arbete. Det är därför positivt att Kriminalvårdens säkerhetshöjande åtgärder under året har haft önskad effekt och att myndigheten fortsätter detta arbete samt utvecklar säkerhetsarbetet vid frivårdskontoren.

Att bedriva ett effektivt återfallsförebyggande arbete är en central uppgift för Kriminalvården. Det ställer krav på myndighetens förmåga att utreda och bedöma klienternas behov och förutsättningar samt erbjuda relevanta insatser. Det är därför positivt att myndigheten har lämnat ett flertal förslag om åtgärder för att öka antalet intagna som deltar i kompletterande utbildning på gymnasial nivå. Det är också tillfredsställande att andelen intagna som friges

genom särskilda utslussningsåtgärder inte längre minskar och att myndigheten bedriver ett brett utvecklingsarbete avseende utslussning och andra frigivningsförberedelser.

Återfallsförebyggande och frigivningsförberedande åtgärder kräver ofta insatser från flera aktörer. Kriminalvårdens initiativ för att driva på arbetet med samverkan är därför positivt och går i linje med det uppdrag regeringen har gett Kriminalvården för att förstärka utslussningsarbetet.

Det är däremot inte tillfredsställande att resultaten inom flera områden inom klientverksamheten visar stillastående eller tillbakagående resultat, t.ex. att andelen klienter som genomgår adekvata behandlingsprogram har sjunkit och att den totala sysselsättningsgraden i anstalt inte är högre. Skillnaderna mellan kvinnor och män i detta avseende är också allt för stora. Regeringen förväntar sig att Kriminalvårdens nya organisation, som möjliggör en tydligare nationell styrning och ledning, tillsammans med pågående utvecklingsarbete, ska bidra till en positiv utveckling av resultaten på dessa områden.

2.5.4 Stöd till brottsoffer

Regeringen anser att målet för verksamheten stöd till brottsutsatta delvis har uppnåtts.

Nationella trygghetsundersökningen visar att brottsutsatta ofta är nöjda med sina kontakter med rättsväsendet men det finns fortsatt utrymme för förbättringar. Skillnaderna mellan brottsutsatta kvinnors och mäns erfarenheter av rättsväsendet måste beaktas och mer finns att göra när det gäller exempelvis polisens information och effektivitet. Även domstolarernas, Domstolsverkets och Åklagarmyndighetens arbete med bemötandefrågor och information till brottsoffer behöver utvecklas vidare.

Det är positivt att fler utnyttjade möjligheten att ansöka om brottsskadeersättning under 2015. Brottsoffermyndighetens informationskampanjer, bl.a. riktade till poliser och åklagare, och ett enklare ansökningsförfarande har med stor sannolikhet bidragit till detta. Däremot har såväl handläggningstiderna som ärendebalanserna för brottsskadeärenden ökat kraftigt. Utvecklingen är oroande då detta påverkar människors möjligheter till den upprättelse och

reparation som brottsskadeersättningen är avsedd för. Även om myndigheten har vidtagit vissa åtgärder för att effektivisera handläggningen är regeringens bedömning att målen för verksamheten brottsskadeärenden inte har uppnåtts. Regeringen ser behov av att myndigheten vidtar ytterligare åtgärder för att bryta den negativa utvecklingen.

Att staten utövar regress från dömda gärningspersoner är en viktig signal från samhället. Antalet aktiva regressärenden har fortsatt att öka men intäkterna var ungefär desamma 2015 som föregående år. Regress-intäkterna finansierade runt en tredjedel av årets utbetalda brottsskadeersättning. Möjligheten till kvittning har fallit ut mycket väl och intäkterna i samband med kvittning har mer än fördubblats sedan 2014. Regeringen bedömer att målen för regressverksamheten har uppnåtts.

Brottsofferfonden har stor betydelse för finansieringen av ideella organisationers brottsofferarbete och viktimologisk forskning. Bidragen från Brottsofferfonden når många olika verksamheter som gagnar brottsoffer och regeringen bedömer att målen för Brottsofferfonden har uppnåtts. Däremot ser regeringen behov av att myndigheten i större utsträckning tillvaratar den utvecklingspotential som finns i rollen som informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor.

Statskontoret har genomfört en myndighetsanalys av verksamheten vid Brottsoffermyndigheten vilken redovisades i juni 2016. Enligt Statskontoret fullgör myndigheten överlag sitt uppdrag och huvuddelen av verksamheten är välfungerande men det finns utvecklingsområden bl.a. avseende den interna styrningen, inte minst när det gäller handläggningen av brottsskadeärenden.

2.5.5 Brottsförebyggande arbete

Regeringen kan konstatera att tryggheten i samhället ligger på en hög nivå och att allmänhetens förtroende för rättsväsendet är fortsatt högt. Detta tyder på att rättsväsendets myndigheter bidrar till en positiv utveckling, såväl enskilt som i samverkan med andra samhällsaktörer. Samtidigt finns det enligt regeringens mening fortfarande en betydande utvecklingspotential på det brottsförebyggande området. Polismyndigheten är en central aktör i

detta sammanhang. Enligt Polismyndigheten har det brottsförebyggande arbetet, i kombination med en flexibel ingripandeverksamhet, bidragit till att förhindra att brott begås. Däremot anser myndigheten att det inte är möjligt att bedöma i vilken omfattning detta har skett. Enligt regeringen är det mycket viktigt att Polismyndigheten bedriver ett proaktivt, väl genomtänkt och planlagt brottsförebyggande arbete. För att regeringen ska kunna följa och bedöma myndighetens resultat måste Polismyndigheten göra en strukturerad årlig uppföljning av den brottsförebyggande verksamheten, inklusive övrig yttre verksamhet, såsom ingripandeverksamheten. Även om Polismyndigheten under året har påbörjat arbetet med strukturerade och kunskapsbaserade brottsförebyggande insatser saknas en tydlig redovisning av myndighetens brottsförebyggande arbete. Eftersom underlaget för att värdera måluppfyllelsen är otillräckligt är regeringens samlade bedömning att målet för den brottsförebyggande verksamheten inte har uppnåtts för Polismyndigheten.

Ombildningen av polisen är ett omfattande arbete som innebär påfrestningar, inte minst på personalen, samtidigt som verksamheten ska bedrivas med fortsatt höga krav på effektivitet och kvalitet. Regeringen ser positivt på det utvecklingsarbete som Polismyndigheten bedriver för att säkerställa en lokalt förankrad polisverksamhet och för att etablera mer evidensbaserade arbetsmetoder i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Väl utarbetade lokala problembilder med konkreta och uppföljningsbara aktiviteter utgör enligt regeringens mening grunden för ett framgångsrikt brottsförebyggande och brottsbekämpande arbete.

För att förebygga ekonomisk brottslighet krävs kunskap om riskområden och utvecklingstendenser. Ekobrottsmyndigheten prioriterar sina resurser utifrån analyser av den ekonomiska brottsligheten och skapar därmed förutsättningar för ett effektivt arbete.

Säkerhetspolisen har under 2015 utvecklat sin samverkan med särskilt Polismyndigheten men även med andra svenska myndigheter och internationella partner för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Regeringen anser att det är viktigt att Säkerhetspolisen fortsätter utveckla denna samverkan och att den operativa förmågan prioriteras främst.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det brottsförebyggande arbetet fortsatt behöver utvecklas och tydliggöras. Aktörer utanför rättsväsendet behöver involveras i högre grad och arbetet måste bedrivas på ett mer strukturerat sätt på såväl lokal som regional och nationell nivå. I detta utvecklingsarbete har Brå en central roll för att bidra till samordning mellan myndigheter och andra samhällsaktörer och sprida kunskap om brottsförebyggande åtgärder.

2.5.6 Kompetensförsörjning

Regeringens sammantagna bedömning är att myndigheternas kompetensförsörjningsarbete bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och att myndigheterna arbetar aktivt med dessa frågor. Det är dock angeläget att arbetet med att utveckla den strategiska kompetensförsörjningen fortsätter för att kunna möta framtida utmaningar och behov. Det är därför positivt att myndigheterna arbetar aktivt med chefsutvecklingsprogram och olika kompetenshöjande åtgärder för de anställda. Detta skapar förutsättningar för myndigheternas verksamhetsutveckling på kort och lång sikt.

Utvecklingen går också i rätt riktning när det gäller andelen kvinnor på ledande befattningar. Däremot är exempelvis andelen poliser som är kvinnor fortfarande alltför låg inom Polismyndigheten.

Mångfalden i Sverige är stor och en personalsammansättning av kvinnor och män med olika etniska tillhörigheter och erfarenheter skapar goda förutsättningar för en effektiv verksamhet. Ett långsiktigt mångfaldsarbete har i viss mån bidragit till att öka andelen anställda med olika etniska tillhörigheter inom rättsväsendet men skillnader finns mellan myndigheterna. Regeringen ser det som angeläget att myndigheterna fortsätter att arbeta med dessa frågor.

Det är vidare tillfredsställande att myndigheterna utvecklar och driver såväl säkerhetsfrågorna som arbetsmiljöinsatserna med hög prioritet. Sjukfrånvaron har dock ökat och regeringen kommer därför att fortsätta följa utvecklingen på detta område.

2.6 Politikens inriktning

2.6.1 Ett tryggare Sverige i en föränderlig omvärld

Sverige är på många sätt ett tryggt land att leva i. Samtidigt har ojämlikheten ökat över tid. På såväl större som mindre orter runt om i Sverige finns bostadsområden som i allt större utsträckning kommit att påverkas av brottslighet och otrygghet. Orsaken till denna utveckling är komplex och mångfacetterad.

Det är därför angeläget med kraftfulla insatser för att förebygga brott och öka tryggheten, inte minst i socialt utsatta områden. För att motverka brottsligheten i socialt utsatta områden har regeringen aviserat en särskild satsning på ökad polis närvaro. Regeringen har också aviserat en översyn av lagstiftningen gällande attacker mot blåljuspersonal och andra samhällsnyttiga funktioner, för att ytterligare skydda dem i deras arbete.

För att skapa ett tryggt samhälle krävs såväl möjligheter till arbete och en aktiv och inkluderande välfärdspolitik som ett strategiskt och målmedvetet brottsförebyggande arbete. Regeringen genomför därför en särskild satsning på det brottsförebyggande arbetet, med utökade resurser, en nationell samordnare och ett samlat program som spänner över flera politikområden.

I socialt utsatta områden, liksom i andra delar av Sverige, krävs också åtgärder mot organiserad brottslighet. Sådan brottslighet har blivit alltmer komplex och varierad och utgör en stor utmaning för hela samhället. I slutet av 2015 presenterade regeringen en långsiktig och samlad insats som tar sikte på att angripa organiserad brottslighet från flera håll.

Utvecklingen i omvärlden ställer stora krav på rättsväsendets verksamhet. Globaliseringen och den tekniska utvecklingen medför såväl nya möjligheter som utmaningar. Pågående väpnade konflikter har medfört att miljontals människor är på flykt. Under det senaste året har Sverige tagit emot ett mycket stort antal asylsökande, vilket har inneburit en utmaning för samhället och en ökad arbetsbelastning för vissa delar av rättsväsendet, i synnerhet polisen, t.ex. när det gäller gränskontroll och ordningsstörningar kring och angrepp på asylboenden.

Rättsväsendets arbete, liksom lagstiftningen, måste löpande anpassas efter förändrade

samhällsförutsättningar. För regeringen är det centralt att fler brott förhindras och att fler brott klaras upp. Det gäller både vardagsbrott och brottslighet som utgör ett hot mot det öppna, demokratiska och rättssäkra samhället, som organiserad brottslighet, terrorism och hatbrott. Regeringen anser att myndigheternas arbete med utredning och lagföring, inklusive samarbetet mellan polis och åklagare, behöver vidareutvecklas. Samtidigt ska de personer som utsätts för eller på annat sätt drabbas av brott få stöd och skydd.

Att ett stort antal personer, oftast kvinnor, varje år blir utsatta för brott av närstående är oacceptabelt. Insatserna mot mäns våld mot kvinnor har över åren stärkts och många åtgärder har genomförts. Det finns nu behov av att ta ett gemensamt ansvar för att fortsätta prioritera denna viktiga fråga och få insatserna att i än större utsträckning leda till faktiska förbättringar.

Kvinnors upplevda otrygghet är betydligt större än mäns. Fler kvinnor än män känner sig otrygga i offentliga miljöer. Det finns även skillnader i mäns och kvinnors utsatthet för brott och egna brottslighet. Regeringen prioriterar arbetet med att skapa ett mer jämställt samhälle högt och fortsätter arbetet för att nå de särskilda jämställdhetsmål som aviserades i budgetpropositionen för 2016.

Möjligheten att leva ett tryggt liv utan brottslighet ska inte vara beroende av i vilken del av landet eller i vilket område man bor i eller vem man är. Regeringen satsar på att genom breda och långsiktiga åtgärder bygga ett starkare samhälle, där rättsväsendet tillsammans med andra aktörer tar ansvar för att ge människor en tryggare tillvaro.

2.6.2 Åtgärder anpassade efter en omvärld i förändring

Stora utmaningar för polisverksamheten

Det senaste året har utvecklingen i omvärlden på ett tydligt sätt ändrat förutsättningarna för polisens planering av sin verksamhet. Det stora antalet asylsökande under andra halvåret 2015 saknar motstycke i modern tid och situationen har medfört en ökad arbetsbelastning för Polismyndigheten inom en rad olika verksamhetsområden. Under samma tid har

verksamheten präglats av ombildningen till en nationell polismyndighet, som inledde sin verksamhet den 1 januari 2015.

För att ge Polismyndigheten möjlighet att öka sina personella resurser föreslår regeringen att medel tillförs myndigheten de kommande åren. Regeringen följer myndighetens resursbehov och kommer vid behov att återkomma i frågan.

Det finns också ett behov av att frigöra mer polisiära resurser till sådana uppgifter som kräver polisiär kompetens. För att bidra till den utvecklingen arbetar regeringen med frågan om att renodla polisverksamheten och föreslår i denna budgetproposition att medel omfördelas till Kriminalvården för att den myndigheten i större utsträckning ska utföra transporter som annars skulle ha utförts av Polismyndigheten. Inom Regeringskansliet pågår dessutom beredning av ytterligare förslag med samma syfte, bl.a. möjligheten att flytta vissa uppgifter enligt djurskyddslagen och lagen om tillsyn över hundar och katter till annan aktör än Polismyndigheten.

Polismyndighetens huvuduppgift är att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp. För att åstadkomma detta krävs en lokalt förankrad och närvarande polis där arbetet bedrivs målinriktat med högt ställda krav på effektivitet och kvalitet. Såväl det brottsförebyggande arbetet som utredningsverksamheten avseende begångna brott måste förbättras.

Fler poliser behöver utbildas för att kunna möta myndighetens behov av ett ökat antal poliser i verksamheten. Polismyndigheten har också ett stort behov av fler anställda med annan kompetens än den polisiära för att kunna fullgöra sina uppgifter och svara upp mot de krav som en omvärld i ständig utveckling och förändring ställer. Det är emellertid verksamhetens behov som ska styra sammansättningen av såväl de anställdas kompetenser som antalet anställda inom myndigheten.

Polismyndigheten behöver även bli väsentligt bättre på att attrahera kvinnor och personer med utländsk bakgrund till polisyrket. Jämställdhet och mångfald inom myndigheten utgör en viktig del av Polismyndighetens samlade förmåga att lösa sitt uppdrag och regeringen följer noga utvecklingen i detta avseende. Att andelen kvinnor ska öka bland poliserna inom Polismyndigheten är också ett av regeringens jämställdhetsmål på rättsväsendets område.

Det faktum att säkerhet i dag inte kan särskiljas i nationella och internationella delar på samma sätt som tidigare gör att polisverksamhet är en strategiskt viktig del av såväl politiken för rättsväsendet som för utrikes- och säkerhetspolitiken. Svensk representation i polisiära och rättsliga frågor på den internationella arenan är därför viktigt ur såväl inrikes- och utrikes- som säkerhetspolitiska perspektiv.

Ökade krav på rättsväsendet till följd av utvecklingen på migrationsområdet

Under det gångna året har resurser inom Polismyndigheten omprioriterats till förmån för arbetet med kontroller vid inre gräns samt ordningshållning och tillsyn vid asylboenden.

Eftersom fler personer har sökt asyl i Sverige kan också fler personer antas få avslag på sina asylansökningar. På sikt kommer myndigheten därför att behöva avsätta mer resurser till inre utlänningskontroller och verkställigheter.

Eftersom migrationen till EU är fortsatt hög, kommer höga krav att ställas på gränspolisens verksamhet, t.ex. verkställighet av av- och utvisningsbeslut samt arbete vid gränskontroll. Sverige behöver ha en bra gränspolisär kompetens både för att utföra verksamhet nationellt och för att bidra i gemensamma EU-operationer.

Det är viktigt att asyl- och mottagnings-systemet är hållbart. Hållbarheten innefattar förmågan att möta omvärldsförändringar, en god rättslig kvalitet och effektiva myndigheter. Det är av stor vikt att verkställigheterna av av- och utvisningsbeslut fungerar effektivt och rättsäkert. De människor som får avslag på sin asylansökan ska lämna Sverige och återvända.

Även migrationsdomstolarna står inför avsevärda utmaningar till följd av en ökad arbetsbelastning i och med det stora antalet asylsökande som har kommit till Sverige under senare tid. För att förbättra förutsättningarna att hålla handläggningstiderna i migrationsmål och övriga mål på en rimlig nivå även vid en kraftigt ökad måltillströmning avser regeringen att lämna förslag om utökade möjligheter för de domstolar som är migrationsdomstolar att överlämna mål till andra domstolar.

Rättsmedicinalverket har fått i uppdrag att genomföra medicinska åldersbedömningar (Ju2016/03931/Å). För att inte riskera att

myndighetens övriga verksamhet påverkas behöver myndigheten tillföras ytterligare medel.

Ett starkare skydd för markägare

Otillåtna bosättningar utgör en inskränkning av markägarens rätt till sin egendom. Regeringen avser att lämna förslag om hur markägares möjligheter att få handräckning vid otillåtna bosättningar kan förbättras.

En ny säkerhetsskyddslag

Utvecklingen i omvärlden innebär även ett ökat hot mot säkerhetskänslig verksamhet i form av terrorism, spioneri, sabotage och andra brott. Ett antal händelser har i närtid förstärkt denna bild. Den ökade sårbarheten ställer förändrade krav på säkerhetsskydd, bl.a. avseende utvecklingen på informationsteknikområdet, en ökad internationell samverkan och förstärkt skydd av samhällsviktiga funktioner. I betänkandet En ny säkerhetsskyddslag föreslås att nuvarande säkerhetsskyddslag ersätts av en ny lag som ska svara mot de förändrade kraven på säkerhetsskydd. Arbetet med betänkandet kommer att fortsätta i Regeringskansliet under 2017.

2.6.3 Insatser för ett tryggare samhälle

Utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet fortsätter

För att minska det lidande som brott leder till behöver brott förhindras och förebyggas. Det är också samhällsekonomiskt lönsamt. Här ligger ett ansvar inom alla politikområden att skapa goda livsmöjligheter för alla individer, genom generella välfärdssatsningar och insatser för att ge fler tillgång till arbete för att minska klyftorna och öka sammanhållningen i samhället. Regeringen har genom sin politik presenterat ett flertal sådana åtgärder under mandatperioden och kommer att fortsätta lägga konkreta förslag för att skapa ett Sverige som håller ihop.

Därutöver behövs mer riktade insatser för att minska sannolikheten att brott begås. I det arbetet har rättsväsendets myndigheter ett stort och viktigt ansvar men utan andra aktörer som

kommuner, näringslivet och civilsamhällets organisationer när vi inte ända fram.

Samhällets brottsförebyggande arbete behöver utvecklas. I syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för att bedriva ett kunskapsbaserat och effektivt brottsförebyggande arbete över hela landet har regeringen därför tagit initiativ till en nationell brottsförebyggande satsning. Denna satsning består av flera delar, där den förstärkning som Brottsförebyggande rådet fick genom budgetpropositionen för 2016 för att skapa en nationell stöd- och samordningsfunktion är en av grundpelarna. Regeringen avser även att tillsätta en nationell samordnare som ska fungera som ett stöd och en länk mellan de aktörer i samhället som på olika sätt kan bidra till att förebygga brott.

Inom ramen för satsningen avser regeringen att inrätta regionala brottsförebyggande samordnare vid länsstyrelserna. Länsstyrelserna kommer att få i uppdrag att vara den aktör på regional nivå som kan bidra till lokal samverkan, kunskaps spridning och expertstöd främst till kommunerna men även till andra aktörer. Regeringen anser att denna åtgärd är avgörande för att höja den kommunala förmågan att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande, inte minst på lokal nivå och för att öka förutsättningarna för ett mer effektivt brottsförebyggande arbete som är hållbart på lång sikt.

För att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och strukturerat brottsförebyggande arbete inom alla samhällssektorer kommer regeringen även att ta fram ett nytt nationellt brottsförebyggande program. Avsikten med programmet är bl.a. att tydliggöra de olika aktörernas roller, mandat och ansvar och på så vis bidra till att brottsförebyggande arbete blir en fråga som hela samhället känner ett ansvar för och kan bidra till.

Förbättrad utslussning från anstalt och frivård

Insatser för att förebygga återfall är en central del av det brottsförebyggande arbetet. Cirka 60 procent av dem som dömts till skyddstillsyn och 70 procent av dem som frigivits från fängelse återfaller inom tre år. Personer som upprepade gånger begår brott står också för en relativt stor andel av den totala brottsligheten i samhället. Varje person som lyckas lämna det kriminella livet är därför en stor vinst för samhället. Ingen

klient ska återfalla i brott och missbruk bara för att tiden efter frigivningen eller övervakningens upphörande inte är tillräckligt väl planerad. Ett väl fungerande arbete med utslussning är därför en av de mest angelägna frågorna för regeringen när det kommer till arbetet med att förhindra återfall. Utöver det tidigare beslutade uppdraget om förstärkt arbete med utslussning som Kriminalvården ska redovisa 2018, har regeringen gett en utredare i uppdrag att lämna förslag på en modell för samverkan kring återfallsförebyggande insatser med ett tydligt individfokus, s.k. inslussgrupper.

Kraftfull satsning för att motverka mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Att förebygga och motverka våld och andra övergrepp mot kvinnor och barn, inklusive hedersrelaterat våld, är högt prioriterat av regeringen. Arbetet omfattar även hbtq-personers utsatthet. Regeringen har på rättsväsendets område satt upp ett jämställdhetsmål om att andelen personer i befolkningen som blir utsatta för våld i nära relationer ska minska. Det långsiktiga målet är att våldet helt ska upphöra. För att nå det målet lägger regeringen stor vikt vid att utveckla det våldsförebyggande arbetet. Ambitionen är att i högre grad lägga fokus på mäns ansvar och delaktighet, liksom på maskulinitetsnormer.

Regeringen bedriver ett kraftfullt arbete inom området och har sedan tillträdet 2014 beslutat en mängd åtgärder. Ett antal av dessa har tydliga beröringspunkter med förslag från Nationella samordnaren mot våld i nära relationer. Som en del i satsningen har Brå nyligen fått i uppdrag att ta fram en kunskaps sammanställning om polisiära metoder och arbetsätt för att förebygga upprepat våld mot vuxna och barn i nära relationer. Det kunskapsunderlag Brå tar fram ska bidra till att på sikt utveckla Polismyndighetens förebyggande arbete mot upprepat våld i nära relationer. Ytterligare ett antal förslag bereds i Regeringskansliet.

Regeringen tar detta samhällsproblem på största allvar. Det är viktigt att förbättrade resultat kan påvisas när det gäller t.ex. lagföring av förövare och att brottsoffer får sina rättigheter tillgodosedda, liksom stöd och skydd utifrån behov. En stärkt uppföljning och utvärdering är i detta sammanhang centralt.

Regeringen kommer under hösten 2016 att presentera en nationell strategi för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (se utg.omr. 13).

Att motverka sexualbrott är en viktig del i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. 2014 års sexualbrottskommitté har i uppdrag att göra en översyn av våldtäktsbrottet och att granska rättsväsendets hantering av våldtäktsärenden. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2016.

Förstärkt skydd mot hot och andra kränkningar

Även den tekniska utvecklingen och framväxten av internet har påverkat förutsättningarna för rättsväsendet. Det har inneburit positiva förändringar för yttrandefriheten och den demokratiska debatten men även medfört att hot och andra former av kränkningar av den personliga integriteten har tagit nya former. Det är många gånger kvinnor eller ungdomar som drabbas av kränkningarna. För att bättre kunna motverka hot och allvarliga kränkningar, såväl på internet som i övrigt, krävs att det straffrättsliga regelverket är anpassat efter den karaktär problemen har i dag. I februari 2016 tog regeringen emot förslag från en utredning (Ju 2014:10) på hur lagstiftningen kan förändras och moderniseras. Regeringen arbetar med att ta fram de lagförslag som behövs för att säkerställa ett starkt och väl avvägt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten. Även det brottsförebyggande arbetet förstärks och regeringen avser att ta fram en handlingsplan för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat (utg.omr. 1 avsnitt 9.9).

Regeringen kommer inom kort även att besluta om en nationell plan mot rasism och hatbrott för att säkerställa ett långsiktigt och systematiskt arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (utg.omr. 13 avsnitt 4.4).

Vidare avser regeringen att lämna en proposition till riksdagen under 2017 som behandlar förslagen i betänkandet Ett utvidgat straffrättsligt skydd för transpersoner m.m.

Det fortsatta arbetet mot terrorism

Terrorism hotar internationell fred och säkerhet, nationell säkerhet och våra grundläggande fri-

och rättigheter. Arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism och kampen mot terrorism är fortsatt högt prioriterade frågor för regeringen.

Sveriges strategi mot terrorism utgör utgångspunkten för Sveriges långsiktiga nationella och internationella arbete mot terrorism. Vi måste förebygga, förhindra och försvåra terrorism och om ett terroristattentat ändå genomförs måste samhället kunna hantera konsekvenserna av det. Arbetet kräver ett väl fungerande samarbete mellan ansvariga myndigheter och aktörer. Terrorism är gränsöverskridande och internationellt samarbete är nödvändigt.

Den överenskommelse som regeringen ingick med Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Centerpartiet i december 2015 om åtgärder mot terrorism tar sin utgångspunkt i strategin. Inom ramen för överenskommelsen har lagstiftning antagits och flera myndigheter har fått uppdrag inom sina ansvarsområden. Bland annat har regleringen avseende personer som reser till konfliktområden för att delta i eller få träning i terroristhandlingar skärpts, genom införandet av ett särskilt straffansvar för resor i terrorismsyfte. Utöver de åtgärder som redan genomförts har regeringen bl.a. för avsikt att låta se över hela den straffrättsliga regleringen på terrorismområdet i syfte att åstadkomma ett effektivt och överskådligt regelverk som samtidigt är förenligt med ett väl fungerande skydd för mänskliga fri- och rättigheter.

Regeringen föreslår även att Säkerhetspolisen tillförs medel för att myndigheten bl.a. ska kunna öka sina personella resurser i syfte att bibehålla sin förmåga att skydda rikets säkerhet och vår demokrati.

Det förebyggande arbetet är särskilt viktigt för att långsiktigt motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism och terrorism. Den nationella samordnaren för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism har ett viktigt uppdrag att förbättra samverkan mellan myndigheter, kommuner och organisationer. Det är viktigt att det förebyggande arbetet vidareutvecklas och fördjupas.

2.6.4 Åtgärder för att utveckla rättsväsendets verksamheter

Tillsyn över polis och kriminalvård

Polisens och Kriminalvårdens långtgående befogenheter att ingripa i enskildas liv förutsätter en effektiv och kontinuerlig tillsyn av myndigheternas verksamhet, såväl intern som extern. Delar av den statliga tillsynen behandlas för närvarande av Tillitsdelegationen (dir. 2016:51) och i ett uppdrag till Statskontoret (Fi2015/00132/SFÖ). Regeringen kommer därutöver att i särskild ordning, i samband med en bred översyn, att analysera hur tillsynen inom rättsväsendet bäst kan bedrivas. Regeringen avsätter, i avvaktan på en samlad bedömning av tillsynens utformning, medel för att förstärka såväl den interna som den externa tillsynen. Vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Kriminalvården inrättas tillsynsorgan direkt under myndighetsledningen. Vidare ges Justitiekanslern (JK) möjlighet att utöka sin extraordinära tillsyn, vilket kommer att kunna innebära att tillsynen över bl.a. polisen och Kriminalvården ökar. Regeringen föreslår därför att JK tillförs medel för att myndigheten ska kunna öka sina personella resurser.

Åtgärder för att minska isoleringen av häktade

Sverige har fått internationell kritik för sin häktnings- och restriktionsanvändning. Senast i februari 2016 riktade Europeiska kommittén mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) allvarlig kritik mot Sverige när det kommer till isoleringen av häktade. Även nationellt har det framkommit kritik mot bl.a. häktningen av barn, restriktionsanvändningen och mot den isolering av häktade som denna många gånger leder till. Frågan om åtgärder för att minska isoleringen av intagna i häkte är en av de mest prioriterade frågorna för regeringen när det kommer till bl.a. Kriminalvårdens verksamhet. En grundläggande utgångspunkt är att häktning innebär ett lidande för den enskilde och att den som är häktad inte bör isoleras från omvärlden i större utsträckning än vad som är nödvändigt. Att minska isoleringen av intagna i häkte är viktigt av såväl humanitära skäl som ur rättssäkerhetssynpunkt. Regeringen vidtog under 2015 flera åtgärder på

området och har höga förväntningar på resultatet av dessa pågående arbeten. Till exempel har regeringen gett Brå i uppdrag att genomföra en kartläggning av situationen i häkte. Häktes- och restriktionsutredningen har dessutom lämnat förslag som innebär bl.a. nya alternativ till häktning, begränsning av häktningstiderna, lagstiftad rätt till mänsklig kontakt och särskilda regler för frihetsberövade barn. Förslagen har remitterats och regeringen överväger att återkomma med förslag i dessa delar.

Digitaliseringen av rättsväsendet

Digitalisering är ett strategiskt verktyg för att utveckla verksamheterna i rättsväsendet. För myndigheterna bidrar digitalisering till en effektivare verksamhet, högre kvalitet samt mer utvecklat underlag för kunskap, analys och uppföljning. Sedan flera år bedriver myndigheterna ett långsiktigt och av regeringen prioriterat arbete med att utveckla ett elektroniskt informationsutbyte i brottmåls- hanteringen. Arbetet ställer tydliga krav på samverkan. För att säkerställa Brås arbete med att tillvarata de möjligheter till ny statistik och verksamhetsuppföljning som digitaliseringen innebär föreslår regeringen att myndigheten tillförs medel. Regeringen bedömer även att det finns en utvecklingspotential i att använda digitalisering för att förbättra servicen till enskilda i rättskedjan och därmed öka möjligheten till delaktighet och insyn. Ett exempel på det är uppdraget till Brottsoffermyndigheten att ge förslag om ett förbättrat digitalt bemötande av brottsoffer.

Rättsinformation

I Regeringskansliet pågår en översyn av rättsinformationsförordningen. Inriktningen på arbetet är att den offentliga rättsinformationen inte längre ska ha som syfte att samla all rättsinformation på en och samma plats, utan att det i stället tydliggörs att ansvaret för att tillhandahålla rättsinformationen ligger på de informationsansvariga offentliga organen. Skälet till detta är framför allt att det ger en förbättrad tillgång till rättsinformation för allmänheten samtidigt som den offentliga resursanvändningen blir mer effektiv och ändamålsenlig.

Samordningsmyndighetens ansvar bör framför allt bestå i att förvalta, utveckla och underhålla den portal som lotsar enskilda vidare till rättsinformationen, vilken bör fokuseras till målgrupperna enskilda medborgare och vidareutnyttjare.

2.7 Budgetförslag

Tabell 2.19 Utgiftsutveckling 2006–2016
Milljoner kronor

	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Prognos 2016
1:1 Polismyndigheten	15 431	16 532	17 780	17 967	18 883	19 704	20 478	20 698	21 079	20 758	21 164
1:2 Säkerhetspolisen	725	788	870	899	940	985	987	1 070	1 106	1 147	1 183
1:3 Åklagarmyndigheten	889	966	977	1 053	1 168	1 168	1 233	1 278	1 310	1 356	1 428
1:4 Ekobrottsmyndigheten	349	374	370	390	425	423	445	532	582	592	632
1:5 Sveriges Domstolar	3 890	4 108	4 259	4 418	4 572	4 816	4 928	5 171	5 226	5 325	5 390
1:6 Kriminalvården	5 447	5 928	6 329	6 782	7 164	7 503	7 380	7 604	7 744	7 974	8 082
1:7 Brottsförebyggande rådet	65	63	56	61	63	67	70	81	89	97	100
1:8 Rättsmedicinalverket	229	247	261	273	297	312	334	345	362	362	398
1:9 Gentekniknämnden	3	3	4	4	4	4	4	5	5	5	5
1:10 Brottsoffermyndigheten	27	30	30	30	31	33	31	33	36	36	41
1:11 Ersättning för skador på grund av brott	87	91	86	89	80	65	57	98	111	98	113
1:12 Rättsliga biträden m.m.	1 326	1 455	1 607	1 621	1 804	2 002	2 157	2 260	2 432	2 544	2 663
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	28	32	44	34	35	40	51	54	67	90	76
1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	3	3	3	4	4	15	12	38	12	12	16
1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	6	7	6	7	7	7	21	7	7	7	22
1:16 Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden			10	10	10	13	16	16	17	16	16
1:17 Domarnämnden						7	7	8	7	8	8
1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet										1	6

2.7.1 1:1 Polismyndigheten

Tabell 2.20 Anslagsutveckling 1:1 Polismyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utfall
2015	Utfall	20 758 484		415 262
2016	Anslag	21 839 037 ¹	Utgifts-prognos	21 163 695
2017	Förslag	21 922 144		
2018	Beräknat	22 544 027 ²		
2019	Beräknat	23 468 575 ³		
2020	Beräknat	24 282 576 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 22 099 517 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 22 525 305 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 22 807 244 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende Polismyndighetens verksamhet. Anslaget får också användas för avvecklingsutgifter som kan uppstå till följd av den genomförda ombyggnaden av Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium. Därutöver får anslaget användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna ett liv i kriminalitet (avhopparverksamhet).

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.21 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	64 726	693 731	692 468	1 263
Prognos 2016	70 000	704 000	842 000	-138 000
Budget 2017	70 000	710 000	742 000	-32 000

De offentligrättsliga avgifter som inte får disponeras är avgifter från tillståndsgivningen samt Riksbankens transporter. Polismyndigheten disponerar avgifter från stämningsmannadelgivning, passhantering och nationella id-kort.

Tabell 2.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	34 883	30 672	4 211
(varav tjänsteexport)	18 964	18 964	
Prognos 2016	35 000	37 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	21 000	21 000	
Budget 2017	35 000	37 000	-2 000
(varav tjänsteexport)	21 000	21 000	

Den uppdragsverksamhet som ovanstående intäkter avser är, förutom tjänsteexport, prover som utförs av Nationellt forensiskt centrum, utbildning av ordningsvakter samt kontroller av väktarhundar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 100 000 000 kronor 2017, 280 000 000 kronor 2018, 700 000 000 kronor 2019 och 1 000 000 000 kronor 2020. Av dessa medel avser 25 000 000 kronor per år 2017-2020 en engångsvis satsning för att motverka illegal cabotageverksamhet.

För att utveckla arbetet med flygande inspektioner av nyttofordon ökas anslaget med 10 700 000 kronor från och med 2017. Finansiering sker genom minskning av anslagen 1:12 *Transportstyrelsen*, 1:3 *Trafikverket*, 1:9 *Statens väg- och transportforskningsinstitut* och 1:13 *Trafikanalys* under utgiftsområde 22 *Kommunikationer*.

Antalet studerande som antas till polisutbildningen har ökat vilket medför ökade utgifter på anslagen 1:2 *Studiemedel*, 1:3 *Avsättning för kreditförluster* och 1:4 *Statens utgifter för studiemedelsräntor* under utgiftsområde 15 *Studiestöd*. För att finansiera de ökade utgifterna avseende studiestödet minskas anslaget 2017 med 27 610 000 kronor och för 2018 med 23 820 000 kronor. För 2019 och 2020 minskas anslaget med 200 000 kronor respektive 380 000 kronor.

Regeringen har för avsikt att lämna förslag om att Kriminalvården i större utsträckning ska utföra transporter av frihetsberövade som annars skulle ha utförts av Polismyndigheten. För att finansiera de ökade utgifterna som därmed uppstår för Kriminalvården minskas anslaget

med 35 000 000 kronor från och med 2017. Anslaget 1:6 *Kriminalvården* ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår en stärkt tillsyn, såväl intern som extern, av polisen och Kriminalvården. För att finansiera regeringens förslag minskas anslaget med 20 000 000 kronor från och med 2017. Anslagen 1:2 *Säkerhetspolisen* och 1:6 *Kriminalvården* ökas med 3 000 000 kronor respektive 10 000 000 kronor från och med 2017. Anslaget 6:2 *Justitiekanslern* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas från och med 2017 med 7 000 000 kronor.

För att finansiera och därmed säkerställa möjligheten för Totalförsvarets forskningsinstitut att utveckla sitt stöd till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen minskas anslaget med 5 000 000 kronor från och med 2017. Anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med motsvarande belopp.

Regeringen har för avsikt att föreslå en utökning av Kustbevakningens rättsliga befogenheter. Förslaget medför ökade utgifter för Kustbevakningen. För att finansiera utgiftsökningen minskas anslaget 2017 med 5 000 000 kronor. Från och med 2018 minskas anslaget med 10 000 000 kronor. Anslaget 2:1 *Kustbevakningen* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökas med motsvarande belopp.

Den nationella digitala infrastrukturen behöver vidareutvecklas. De nationella digitala tjänsterna Mina meddelanden, e-legitimation, digital tjänst för ekonomiskt bistånd (SSBTEK) och e-handel kommer därför i fortsättningen att finansieras via anslag. Regeringen avser också att skapa ett avgiftsfritt utbyte av grunddata mellan statliga myndigheter. För att bidra till finansieringen av denna utveckling minskas anslaget med 8 274 000 kronor från och med 2017. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Finansieringen av polisrådgivarverksamheten vid FN-representationen i New York flyttas från Polismyndigheten till Regeringskansliet. För att finansiera Regeringskansliets ökade utgifter minskas anslaget med 3 500 000 kronor från och med 2017. Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

Regeringen har för avsikt att föreslå en ny lag om skydd mot användning av vissa polisiära kännetecken på motorfordon. Polismyndigheten ska kunna ge ägaren av ett motorfordon tillstånd att använda skyddade polisiära kännetecken på fordonet och tillståndet ska kunna registreras i vägtrafikregistret som hanteras av Transportstyrelsen. För att möjliggöra denna typ av registrering behöver Transportstyrelsens it-system utvecklas. I syfte att finansiera utvecklingskostnaden minskas anslaget med 200 000 kronor per år under åren 2017 till och med 2021. Anslaget 1:12 *Transportstyrelsen* under utgiftsområde 22 Kommunikationer ökas med motsvarande belopp.

För att finansiera en avropsportal för tolktjänster m.m. minskas anslaget 2017 med 941 000 kronor. 2018 och 2019 minskas anslaget med 340 000 kronor för vardera år. Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökas med motsvarande belopp.

Från och med 2017 minskas anslaget med 3 000 000 kronor för att finansiera utvecklingen av statistik för bättre uppföljning och styrning av rättsväsendet. Anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* ökas med motsvarande belopp.

Från och med 2017 minskas anslaget även med 1 000 000 kronor för att bidra till finansieringen av tillkommande uppgifter för Datainspektionen. Anslaget 6:3 *Datainspektionen* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår mot bakgrund av ovan att 21 922 144 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Polismyndigheten* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 22 544 027 000 kronor, 23 468 575 000 kronor respektive 24 282 576 000 kronor.

Tabell 2.23 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:1 Polismyndigheten

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	21 560 567	21 560 567	21 560 567	21 560 567
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	359 597	800 499	1 277 525	1 777 547
Beslut	39 980	221 724	670 074	984 920
<i>Beslut BP17³</i>	<i>39 175</i>	<i>218 566</i>	<i>662 186</i>	<i>962 346</i>
- varav				
<i>Förstärkning av Polismyndigheten</i>	<i>75 000</i>	<i>255 000</i>	<i>675 000</i>	<i>975 000</i>
<i>Illegala cabotage- transporter</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>
<i>EU-direktiv flygande inspektioner</i>	<i>10 700</i>	<i>10 700</i>	<i>10 700</i>	<i>10 700</i>
<i>Tillsyn</i>	<i>-20 000</i>	<i>-20 000</i>	<i>-20 000</i>	<i>-20 000</i>
<i>Studiestöd polisutbildning</i>	<i>-27 610</i>	<i>-23 820</i>	<i>-200</i>	<i>-380</i>
<i>Långsiktig finansiering FOI- stöd till Polis- myndigheten och Säkerhetspolisen</i>	<i>-5 000</i>	<i>-5 000</i>	<i>-5 000</i>	<i>-5 000</i>
<i>Rättsliga befogenheter KBV</i>	<i>-5 000</i>	<i>-10 000</i>	<i>-10 000</i>	<i>-10 000</i>
<i>Nationell digital infrastruktur</i>	<i>-8 274</i>	<i>-8 274</i>	<i>-8 274</i>	<i>-8 274</i>
<i>Polisrådgivare</i>	<i>-3 500</i>	<i>-3 500</i>	<i>-3 500</i>	<i>-3 500</i>
<i>Tillstånd för fordon med skyddade polisära kännetecken</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>
<i>Avropsportal tolktjänster</i>	<i>-941</i>	<i>-340</i>	<i>-340</i>	
<i>Tillkommande arbetsuppgifter Datainspektionen</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
Överföring till/ från andra anslag	-38 000	-38 764	-39 591	-40 458
Överföring BP17 ³	-38 000	-38 000	-38 000	-38 000
<i>Transporter frihetsberövade</i>	<i>-35 000</i>	<i>-35 000</i>	<i>-35 000</i>	<i>-35 000</i>
<i>Digitalisering Brå</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>
Övrigt	0	1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	21 922 144	22 544 027	23 468 575	24 282 576

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.2 1:2 Säkerhetspolisen

Tabell 2.24 Anslagsutveckling 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor				
2015	Utfall	1 146 529	Anslags- sparande	18 264
2016	Anslag	1 201 364 ¹	Utgifts- prognos	1 183 235
2017	Förslag	1 291 510		
2018	Beräknat	1 437 564 ²		
2019	Beräknat	1 498 230 ³		
2020	Beräknat	1 531 033 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 409 219 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 438 012 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 438 012 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Säkerhetspolisens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen ser behov av att ge Säkerhetspolisen möjlighet att intensivfiera arbetet mot terrorism och stärka skyddet avseende vitala samhällsfunktioner samt att motverka främmande makts underrättelseverksamhet.

Anslaget ökas därför med 80 000 000 kronor 2017, 170 000 000 kronor 2018 samt 200 000 000 kronor från och med 2019.

För att finansiera en stärkt tillsyn av Säkerhetspolisens verksamhet ökas anslaget med 3 000 000 kronor från och med 2017. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår mot bakgrund av ovan att 1 291 510 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 437 564 000 kronor, 1 498 230 000 kronor respektive 1 531 033 000 kronor.

Tabell 2.25 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:2 Säkerhetspolisen

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 191 364	1 191 364	1 191 364	1 191 364
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-				
Omräkning ²	17 078	41 385	67 682	95 248
Beslut	83 068	204 815	239 184	244 421
<i>Beslut BP1³</i>	<i>83 000</i>	<i>173 000</i>	<i>203 000</i>	<i>203 000</i>
- varav				
<i>Förstärkning</i>				
<i>Säkerhetspolisen</i>	<i>80 000</i>	<i>170 000</i>	<i>200 000</i>	<i>200 000</i>
<i>Tillsyn</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 000</i>
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 291 510	1 437 564	1 498 230	1 531 033

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.3 1:3 Åklagarmyndigheten

Tabell 2.26 Anslagsutveckling 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2015	Utfall	1 355 938	46 559
2016	Anslag	1 450 500 ¹	1 428 197
2017	Förslag	1 473 459	
2018	Beräknat	1 504 486 ²	
2019	Beräknat	1 537 245 ³	
2020	Beräknat	1 570 752 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 473 555 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 473 555 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 473 555 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Åklagarmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Från och med 2017 minskas anslaget med 1 000 000 kronor vilka tillförs Utgiftsområde 1

Rikets styrelse, anslag 6:3 Datainspektionen, som förstärkning till Datainspektionens tillkommande uppgifter till följd av EU:s dataskyddsförordning. Vidare minskas anslaget från och med 2017 med 3 000 000 kronor för att finansiera utvecklingen av statistik för bättre uppföljning och styrning av rättsväsendet. Anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* ökas med motsvarande belopp. Anslaget minskas med 346 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Regeringen föreslår att 1 473 459 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Åklagarmyndigheten* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 504 486 000 kronor, 1 537 245 000 kronor respektive 1 570 752 000 kronor.

Tabell 2.27 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:3 Åklagarmyndigheten

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	1 450 500	1 450 500	1 450 500	1 450 500
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-				
omräkning ²	27 210	58 228	91 080	124 681
Beslut	-1 251	-1 179	-1 205	-1 231
<i>Beslut BP17³</i>	<i>-1 346</i>	<i>-1 346</i>	<i>-1 346</i>	<i>-1 346</i>
- varav				
<i>Tillkommande arbetsuppgifter</i>				
<i>Datainspektionen</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
<i>Nationell digital infrastruktur</i>	<i>-346</i>	<i>-346</i>	<i>-346</i>	<i>-346</i>
Överföring till/från andra anslag	-3 000	-3 063	-3 130	-3 198
<i>Överföring BP1 7³</i>				
<i>Digitalisering Brå</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 473 459	1 504 486	1 537 245	1 570 752

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.4 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tabell 2.28 Anslagsutveckling 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	592 020	10 982	
2016	Anslag	636 098 ¹	631 797
2017	Förslag	648 449	
2018	Beräknat	669 242 ²	
2019	Beräknat	682 301 ³	
2020	Beräknat	697 440 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 658 317 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 658 318 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 658 317 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Ekobrottsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att Ekobrottsmyndigheten tillförs medel för att, i samverkan med Skatteverket, förstärka och intensifiera arbetet med att bekämpa skattebrott, skattefusk och skatteundandraganden. I detta syfte tillförs myndigheten 10 000 000 kronor 2017 och 20 000 000 kronor per år 2018-2020.

Anslaget minskas med 88 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Regeringen föreslår att 648 449 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Ekobrottsmyndigheten* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 669 242 000 kronor, 682 301 000 kronor respektive 697 440 000 kronor.

Tabell 2.29 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:4 Ekobrottsmyndigheten

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	636 098	636 098	636 098	636 098
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	6 455	17 118	29 864	44 641
Beslut	5 896	16 026	16 339	16 701
Beslut BP17 ³	9 912	19 912	19 912	19 912
<i>- varav</i>				
Förstärkta insatser mot skattefusk	10 000	20 000	20 000	20 000
<i>Nationell digital infrastruktur</i>	-88	-88	-88	-88
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	648 449	669 242	682 301	697 440

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.5 1:5 Sveriges Domstolar

Tabell 2.30 Anslagsutveckling 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	5 324 512	157 099	
2016	Anslag	5 415 185 ¹	5 390 028
2017	Förslag	5 519 637	
2018	Beräknat	5 626 322 ²	
2019	Beräknat	5 745 387 ³	
2020	Beräknat	5 871 014 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 516 635 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 516 634 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 516 968 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende de allmänna domstolarnas, de allmänna förvaltningsdomstolarnas, hyres- och arrendenämndernas, Rättshjälpsmyndighetens, Rättshjälpsnämndens, Notarienämndens samt Domstolsverkets verksamhet. Vidare får anslaget användas för utgifter avseende den regionala avdelningen vid

den enhetliga patentdomstolen. Anslaget får även användas för utgifter i samband med avvecklingen av Patentbesvärsrätten, Marknadsdomstolen och Statens va-nämnd.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.31 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	150 226	16 795		
Prognos 2016	155 000	17 600		
Budget 2017	155 000	17 600		

Under 2016 beräknas Sveriges Domstolar leverera in avgifter till inkomsttitel på statsbudgeten motsvarande 155 miljoner kronor, varav 123 miljoner kronor utgör ansökningsavgifter, 9 miljoner kronor kungörandeavgifter och 23 miljoner kronor efterbevaknings- och tillsynsavgifter. Återbetalning av medel för rättshjälpskostnader m.m. beräknas uppgå till 39 miljoner kronor.

Avgiftsinkomster och andra ersättningar som disponeras härrör i huvudsak från uthyrning av lokaler och personal, försäljning av kopior och rättsfallspubliserings. Dessa uppgick 2015 till ca 17 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 2 000 000 kronor förs till anslaget under 2017 från det under utgiftsområde 22 upptagna anslaget 2:3 *Grundläggande betalningstjänster* för att finansiera domstolarnas ökade kostnader till följd av lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät som trätt i kraft den 1 juli 2016.

Den nationella digitala infrastrukturen behöver vidareutvecklas. De nationella digitala tjänsterna Mina meddelanden, e-legitimation, digital tjänst för ekonomiskt bistånd (SSBTEK) och e-handel kommer därför i fortsättningen att finansieras via anslag. Regeringen avser också att skapa ett avgiftsfritt utbyte av grunddata mellan statliga myndigheter. För att bidra till finansieringen av denna utveckling minskas anslaget med 3 218 000 kronor från och med

2017. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Från och med 2017 minskas anslaget med 3 000 000 kronor för att finansiera utvecklingen av statistik för bättre uppföljning och styrning av rättsväsendet. Anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* ökas med motsvarande belopp.

Från och med 2017 minskas anslaget med 1 000 000 kronor vilka tillförs utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslag 6:3 *Datainspektionen*, som förstärkning till Datainspektionens tillkommande uppgifter till följd av EU:s dataskyddsförordning.

År 2017 minskas anslaget med 941 000 kronor, 2018 med 340 000 kronor och 2019 med 340 000 kronor för att finansiera en avropsportal för tolktjänster m.m. Anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ökas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 5 519 637 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 5 626 322 000 kronor, 5 745 387 000 kronor respektive 5 871 014 000 kronor.

Tabell 2.32 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:5 Sveriges Domstolar

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	5 415 185	5 415 185	5 415 185	5 415 185
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	85 910	195 288	314 018	438 937
Beslut	22 030	21 406	21 859	22 691
Beslut BP17 ³	-3 159	-4 558	-4 558	-4 218
<i>- varav</i>				
Utbyggnad bredbandsnät	2 000			
<i>Tillkommande arbetsuppgifter</i>				
Data- inspektionen	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avropsportal tolktjänster	-941	-340	-340	
Nationell digital infrastruktur	-3 218	-3 218	-3 218	-3 218
Överföring till/från andra anslag	-3 488	-5 557	-5 675	-5 799
<i>Överföringar</i>				
BP17 ³	-2 710	-2 710	-2 710	-2 710
Digitalisering Brå	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
<i>Övrigt</i>				
Förslag/ beräknat anslag	5 519 637	5 626 322	5 745 387	5 871 014

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.6 1:6 Kriminalvården

Tabell 2.33 Anslagsutveckling 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

År	Utfall	7 973 820	Anslags- sparande	102 962
2015	Utfall	7 973 820		102 962
2016	Anslag	8 120 000 ¹	Utgifts- prognos	8 082 272
2017	Förslag	8 346 747		
2018	Beräknat	8 577 314 ²		
2019	Beräknat	8 794 413 ³		
2020	Beräknat	8 987 355 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 8 423 435 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 464 566 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 464 566 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kriminalvårdens förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för utgifter för:

- övervakningsnämnderna,
- övervakare, biträdande övervakare, för-
troendemän, och
- statsbidrag till organisationer inom
kriminalvårdens område.

Kompletterande information

Statsbidrag regleras i förordningen (2002:954) om statsbidrag till vissa organisationer inom kriminalvårdens område.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.34 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Intäkter som inte får disponeras/ Intensivövervakning	Intäkter som får disponeras/Arbetsdrift
Utfall 2015	2 074	103 157
Prognos 2016	2 100	105 000
Budget 2017	2 300	108 000

Kriminalvården disponerar inkomster från arbetsdriften och terapiverksamheten inom kriminalvården. För arbetsdriften gäller inte kravet på full kostnadstäckning. Det ekonomiska målet är att intäkterna till 50 procent ska täcka de direkta kostnaderna för arbetsdriften. För terapiverksamheten gäller att avgifterna ska delfinansiera verksamheten.

Av 5 § lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll framgår att dömda som verkställer ett fängelsestraff under intensivövervakning med elektronisk kontroll ska betala en avgift. Avgiften uppgår till 80 kronor per dag, dock högst 9 600 kronor. Avgiften ska betalas i förskott till Kriminalvården för att därefter kvartalsvis tillföras Brottsofferfonden.

Regeringens överväganden

Regeringen avser att i en proposition lämna förslag om att Kriminalvården ska i större

utsträckning utföra transporter av frihetsberövade som annars skulle ha utförts av Polismyndigheten. Detta leder till att Kriminalvården får ökade kostnader. Anslaget ökas med 35 000 000 kronor från och med 2017 till följd av detta. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* minskas med motsvarande belopp.

För att finansiera en stärkt tillsyn av Kriminalvårdens verksamhet ökas anslaget med 10 000 000 kronor från och med 2017. Anslaget 1:1 *Polismyndigheten* minskas med motsvarande belopp.

För att säkerställa den långsiktiga finansieringen av Sveriges fängelsemuseum och för att samla hanteringen av bidragen till samma museum minskas anslaget med 1 500 000 kronor från och med 2017 i enlighet med vad som aviserades i 2016 års ekonomiska vårproposition (prop. 2015/16:100). Det under utgiftsområde 17 upptagna anslaget 8:3 *Bidrag till vissa museer* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 10 000 000 kronor 2017 för att finansiera arbetet med en ny namnlag. Det under utgiftsområde 3 upptagna anslaget 1:1 *Skatteverket* ökas med motsvarande belopp. Anslaget minskas med 1 514 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer. Vidare minskas anslaget med 31 500 000 kronor från och med 2017 för att finansiera följande förslag:

1. 25 000 000 kronor från och med 2017 för att finansiera inrättandet av regionala brottsförebyggande samordnare vid länsstyrelserna. Anslaget 1:15 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* ökas med motsvarande belopp.
2. 3 000 000 kronor från och med 2017 för att finansiera utvecklingen av statistik för uppföljning och styrning av rättsväsendet. Anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* ökas med motsvarande belopp.
3. 1 000 000 kronor från och med 2017 för att finansiera förstärkning till Datainspektionens tillkommande uppgifter till följd av EU:s dataskyddsförordning. Anslaget 6:3 *Datainspektionen* under utgiftsområde 1 ökas med motsvarande belopp.
4. 2 500 000 kronor från och med 2017 för att finansiera Patent- och

registreringsverkets nya uppgift om tillsyn inom kollektiv rättighetsförvaltning. Anslaget 1:21 *Patent- och registreringsverket* under utgiftsområde 24 ökas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående förslag föreslår regeringen att 8 346 747 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Kriminalvården* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 8 577 314 000 kronor, 8 794 413 000 kronor respektive 8 987 355 000 kronor.

Tabell 2.35 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:6 Kriminalvården

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	8 120 000	8 120 000	8 120 000	8 120 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	108 768	259 092	429 426	616 993
Beslut	87 479	167 164	213 298	217 978
<i>Beslut i BP17³</i>	<i>-30 014</i>	<i>-20 014</i>	<i>-20 014</i>	<i>-20 014</i>
<i>- varav</i>				
<i>Ny namnlag</i>	<i>-10 000</i>			
<i>Kollektiv rättighets- förvaltning</i>	<i>-2 500</i>	<i>-2 500</i>	<i>-2 500</i>	<i>-2 500</i>
<i>Tillkommande arbetsuppgifter</i>				
<i>Data- inspektionen</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>	<i>-1 000</i>
<i>Tillsyn</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
<i>Regionala brottsförebyggan- de samordnare</i>				
	<i>-25 000</i>	<i>-25 000</i>	<i>-25 000</i>	<i>-25 000</i>
<i>Nationell digital infrastruktur</i>				
	<i>-1 514</i>	<i>-1 514</i>	<i>-1 514</i>	<i>-1 514</i>
<i>Överföring till/från andra anslag</i>				
	30 500	31 057	31 689	32 384
<i>Överföringar</i>				
<i>BP17³</i>	<i>30 500</i>	<i>30 500</i>	<i>30 500</i>	<i>30 500</i>
<i>Sveriges fängelsmuseum</i>				
	<i>-1 500</i>	<i>-1 500</i>	<i>-1 500</i>	<i>-1 500</i>
<i>Transport frihetsberövade</i>				
	35 000	35 000	35 000	35 000
<i>Digitalisering</i>				
<i>Brå</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 000</i>
<i>Övrigt</i>		1	0	0
Förslag/ beräknat anslag	8 346 747	8 577 314	8 794 413	8 987 355

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.7 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tabell 2.36 Anslagsutveckling 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	96 853	2 904	
2016	Anslag	98 281 ¹	99 732
2017	Förslag	111 476	
2018	Beräknat	113 581 ²	
2019	Beräknat	115 926 ³	
2020	Beräknat	118 473 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 111 483 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 111 482 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 111 482 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Brottsförebyggande rådets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

För att utveckla statistik för bättre uppföljning och styrning av rättsväsendet föreslås att Brottsförebyggande rådets anslag ökas med 12 000 000 kronor från och med 2017. Anslagen 1:1 *Polismyndigheten*, 1:3 *Åklagarmyndigheten*, 1:5 *Sveriges Domstolar* och 1:6 *Kriminalvården* minskas med 3 000 000 kronor vardera.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 111 476 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Brottsförebyggande rådet* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 113 581 000 kronor, 115 926 000 kronor respektive 118 473 000 kronor.

Tabell 2.37 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:7 Brottsförebyggande rådet

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	98 281	98 281	98 281	98 281
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 212	3 085	5 178	7 451
Beslut	-17	-11	-12	-12
Överföring till/från andra anslag	12 000	12 226	12 478	12 752
<i>Överföring</i>				
BP17 ³	12 000	12 000	12 000	12 000
<i>Digitalisering</i>				
Brå	12 000	12 000	12 000	12 000
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	111 476	113 581	115 926	118 473

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.8 1:8 Rättsmedicinalverket

Tabell 2.38 Anslagsutveckling 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2015	Utfall	362 046		Anslags- sparande	20 321
2016	Anslag	405 112 ¹		Utgifts- prognos	398 421
2017	Förslag	418 012			
2018	Beräknat	425 989 ²			
2019	Beräknat	434 833 ³			
2020	Beräknat	444 384 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 418 036 tkr i 2017 års prispivå.

³ Motsvarar 418 036 tkr i 2017 års prispivå.

⁴ Motsvarar 418 036 tkr i 2017 års prispivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Rättsmedicinalverkets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Rättsmedicinalverket bedriver avgiftsbelagd verksamhet inom rättsgenetik, delar av rättskemin samt inom rättsmedicin vad gäller utfärdande av rättsintyg.

Tabell 2.39 Uppdragsverksamhet. Rättsgenetik

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	20 920	24 722	-3 802
Prognos 2016	21 500	24 400	-2 900
Budget 2017	21 000	25 000	-4 000

Tabell 2.40 Uppdragsverksamhet. Rättskemi

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	59 314	67 493	-8 179
Prognos 2016	58 000	70 800	-12 800
Budget 2017	67 000	67 000	0

Tabell 2.41 Uppdragsverksamhet. Rättsintyg

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2015	21 349	20 816	533
Prognos 2016	19 500	18 700	800
Budget 2017	22 000	22 000	0

Den rättsgenetiska verksamheten resulterade i ett underskott 2015, vilket bidrog till att det ackumulerade överskottet för denna verksamhet minskade något. Den rättskemiska verksamheten resulterade i ett underskott, vilket minskade det ackumulerade överskottet väsentligt. Rättsintygverksamheten resulterade i ett överskott. Det bidrog till att den verksamhetens ackumulerade underskott minskade.

Regeringens överväganden

Från och med 2017 ökas anslaget med 6 000 000 kronor för att finansiera Rättsmedicinalverkets ökade kostnader för att genomföra medicinska åldersbedömningar.

Anslaget minskas med 96 000 kronor fr.o.m. 2017 för att bidra till finansiering av en nationell digital infrastruktur. Se även avsnitt 4.5.1 under Utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Regeringen föreslår att 418 012 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Rättsmedicinalverket* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 425 989 000 kronor, 434 833 000 kronor respektive 444 384 000 kronor.

Tabell 2.42 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:8 Rättsmedicinalverket

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	400 612	400 612	400 612	400 612
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	11 455	19 295	28 013	37 427
Beslut	5 945	6 082	6 208	6 345
<i>Beslut i BP17³</i>	<i>5 904</i>	<i>5 904</i>	<i>5 904</i>	<i>5 904</i>
<i>-varav</i>				
Åldersbedömning	6 000	6 000	6 000	6 000
Nationell digital infrastruktur	-96	-96	-96	-96
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	418 012	425 989	434 833	444 384

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.9 1:9 Gentekniknämnden

Tabell 2.43 Anslagsutveckling 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	5 004		328
2016	5 359 ¹		5 302
2017	Förslag	5 444	
2018	Beräknat	5 552 ²	
2019	Beräknat	5 670 ³	
2020	Beräknat	5 794 ⁴	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 444 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 444 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 444 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Gentekniknämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 5 444 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Gentekniknämnden* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till

5 552 000 kronor, 5 670 000 kronor respektive 5 794 000 kronor.

Tabell 2.44 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:9 Gentekniknämnden

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	5 359	5 359	5 359	5 359
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	86	194	312	436
Beslut	-1	-1	-1	-1
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	5 444	5 552	5 670	5 794

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

2.7.10 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	36 244		2 390
2016	Anslag	40 011 ¹	40 546
2017	Förslag	40 561	
2018	Beräknat	41 382 ²	
2019	Beräknat	42 266 ³	
2020	Beräknat	43 190 ⁴	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 40 564 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 40 564 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 40 565 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Brottsoffermyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 40 561 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Brottsoffermyndigheten* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 41 382 000 kronor, 42 266 000 kronor respektive 43 190 000 kronor.

Tabell 2.46 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:10 Brottsoffermyndigheten

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	40 011	40 011	40 011	40 011
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	557	1 375	2 259	3 183
Beslut	-7	-4	-4	-4
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	40 561	41 382	42 266	43 190

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

2.7.11 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tabell 2.47 Anslagsutveckling 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	97 525	24 716	
2016	121 935 ¹		113 349
2017	Förslag	121 943	
2018	Beräknat	121 953 ²	
2019	Beräknat	121 953 ³	
2020	Beräknat	121 953 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 121 953 tkr i 2017 års prismetod.

³ Motsvarar 121 953 tkr i 2017 års prismetod.

⁴ Motsvarar 121 953 tkr i 2017 års prismetod.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättningar för skador på grund av brott i enlighet med bestämmelserna i brottsskadelagen (2014:322).

Kompletterande information

Bestämmelser om brottsskadeersättning finns i Brottsskadeförordningen (2014:327).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 121 943 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Ersättning för skador på grund av brott* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 121 953 000 kronor, 121 953 000 kronor respektive 121 953 000 kronor.

Tabell 2.48 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:11 Ersättning för skador på grund av brott

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	121 935	121 935	121 935	121 935
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	8	18	18	18
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	121 943	121 953	121 953	121 953

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.7.12 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tabell 2.49 Anslagsutveckling 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2015	2 544 319	-230 049	
2016	2 708 657 ¹		2 663 000
2017	Förslag	2 338 657	
2018	Beräknat	2 338 657	
2019	Beräknat	2 338 657	
2020	Beräknat	2 338 657	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättsliga biträden som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebiträde och rättshjälpslagen (1996:1619) ska betalas av allmänna medel. Anslaget får vidare användas för utgifter som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde ska betalas av allmänna medel, exklusive utgifter som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (2005:716) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.

Anslaget får även användas för utgifter för medlare enligt 6 kap. 18 a § och 21 kap. 13 § andra stycket föräldrabalken samt rättegångsbiträde enligt 20 kap. 2 b § föräldrabalken. Anslaget får användas för utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn samt för utgifter för bevisning, parter, tolk, översättning och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser samt ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare.

Dessutom får anslaget användas för utgifter som hänför sig till internationellt straff- och civilrättsligt samarbete och som inte ska betalas av annan myndighet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 2 338 657 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 2 338 657 000 kronor, 2 338 657 000 kronor respektive 2 338 657 000 kronor.

Tabell 2.50 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:12 Rättsliga biträden m.m.

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016 ¹	2 338 657	2 338 657	2 338 657	2 338 657
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	2 338 657	2 338 657	2 338 657	2 338 657

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.7.13 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tabell 2.51 Anslagsutveckling 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor				
2015	Utfall	89 920	Anslags-sparande	-7 982
2016	Anslag	82 981 ¹	Utgifts-prognos	76 198
2017	Förslag	39 984		
2018	Beräknat	39 987 ²		
2019	Beräknat	39 987 ³		
2020	Beräknat	39 987 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 39 987 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 39 987 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 39 987 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som uppkommer för staten i samband med vissa skaderegleringar samt för utgifter för ersättning till vissa ombuds- och rättegångskostnader. Anslaget får även användas för utgifter i samband med statens skadeståndsansvar om den enhetliga patentdomstolen överträder EU-rätten.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 39 984 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 39 987 000 kronor, 39 987 000 kronor respektive 39 987 000 kronor.

Tabell 2.52 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	39 981	39 981	39 981	39 981
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	3	6	6	6
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	39 984	39 987	39 987	39 987

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.7.14 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tabell 2.53 Anslagsutveckling 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

År	Utfall	12 370	Anslags-sparande	8 004
2015	Utfall	12 370	Anslags-sparande	8 004
2016	Anslag	21 374 ¹	Utgifts-prognos	16 045
2017	Förslag	22 174		
2018	Beräknat	24 174		
2019	Beräknat	24 174		
2020	Beräknat	24 174		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Från anslaget får betalas årsavgifter till Haag-konferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifiering av privaträtten (UNIDROIT), Association Internationale des Hautes Juridictions Administratives, Bernunionen (WIPO=World Intellectual Property Organization), till Interpol och Schengen Information System samt till kostnader för föreberedelsearbete och medlemsavgifter för den enhetliga patentdomstolen.

Kompletterande information

Vidare får bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar samt internationellt samarbete och forskning med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

Regeringens överväganden

För att finansiera medlemsavgiften till den enhetliga patentdomstolen föreslås anslaget öka med 800 000 kronor från 2017 och ytterligare 2 000 000 kronor från 2018 så som aviserades i budgetpropositionen för 2015.

Regeringen föreslår att 22 174 000 kronor anvisas under anslag 1:14 *Avgifter till vissa internationella sammanslutningar* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 24 174 000 kronor, 24 174 000 kronor respektive 24 174 000 kronor.

Tabell 2.54 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	21 374	21 374	21 374	21 374
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	800	2 800	2 800	2 800
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	22 174	24 174	24 174	24 174

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

2.7.15 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tabell 2.55 Anslagsutveckling 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

Tusental kronor

År	Utfall	7 156	Anslags-sparande	1
2015	Utfall	7 156	Anslags-sparande	1
2016	Anslag	22 157 ¹	Utgifts-prognos	21 839
2017	Förslag	47 157		
2018	Beräknat	47 157		
2019	Beräknat	47 157		
2020	Beräknat	47 157		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter i syfte att stimulera lokalt brottsförebyggande arbete. Brottsförebyggande rådet belastar anslaget med

vissa egna kostnader direkt kopplade till denna verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen ser ett behov av att fortsätta utvecklingen av det lokala brottsförebyggande arbetet. I budgetpropositionen för 2016 föreslog regeringen att en nationell stöd- och samordningsfunktion upprättas hos Brottsförebyggande rådet för detta syfte. Det saknas dock en regional aktör som kan vara en länk mellan nationell och lokal nivå, stimulera genomförandet av befintlig kunskap på lokal nivå och stödja ett långsiktigt utvecklingsarbete på området. I linje med regeringens ambition föreslås att länsstyrelserna får i uppdrag att inrätta regionala brottsförebyggande samordnare. Anslaget ökas därmed med 25 000 000 kronor från och med 2017. Anslaget 1:6 *Kriminalvården* minskas med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 47 157 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 47 157 000 kronor, 47 157 000 kronor respektive 47 157 000 kronor.

Tabell 2.56 Härlledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:15 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

	2017	2018	2019	2020
<i>Tusental kronor</i>				
Anvisat 2016¹	22 157	22 157	22 157	22 157
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	25 000	25 000	25 000	25 000
<i>Beslut i BP17²</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>
<i>-varav</i>				
<i>Regional brottsförebyggande samordnare</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>	<i>25 000</i>
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	47 157	47 157	47 157	47 157

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.16 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Tabell 2.57 Anslagsutveckling 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

2015	Utfall	16 390	Anslags-sparande	2 526
2016	Anslag	18 714 ¹	Utgifts-prognos	16 418
2017	Förslag	17 966		
2018	Beräknat	18 322 ²		
2019	Beräknat	18 709 ³		
2020	Beräknat	19 118 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 17 967 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 17 967 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 17 967 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Från och med 2017 minskas anslaget med 1 000 000 kronor vilka tillförs utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslag 6:3 *Datainspektionen*, som förstärkning till Datainspektionens tillkommande uppgifter till följd av EU:s dataskyddsförordning.

Regeringen föreslår att 17 966 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 18 322 000 kronor, 18 709 000 kronor respektive 19 118 000 kronor.

Tabell 2.58 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:16 Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	18 714	18 714	18 714	18 714
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	254	629	1 037	1 469
Beslut	-1 002	-1 021	-1 042	-1 065
<i>Beslut i BP17³</i>	<i>-1 003</i>	<i>-1 003</i>	<i>-1 003</i>	<i>-1 003</i>
<i>-varav</i>				
<i>Tillkommande arbetsuppgifter</i>				
Datainspektionen	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	17 966	18 322	18 709	19 118

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.17 1:17 Domarnämnden

Tabell 2.59 Anslagsutveckling 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor				
2015	Utfall	8 121	Anslags-sparande	-151
2016	Anslag	7 942 ¹	Utgifts-prognos	7 914
2017	Förslag	9 321		
2018	Beräknat	8 152 ²		
2019	Beräknat	8 311 ³		
2020	Beräknat	8 496 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 8 021 tkr i 2017 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 021 tkr i 2017 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 8 021 tkr i 2017 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Domarnämndens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Det ökande antalet ärenden rörande anställning av domare till migrationsdomstolarna medför ökade kostnader för Domarnämnden.

Regeringen föreslår därför att 1 300 000 kronor tillförs anslaget under 2017. Det under utgiftsområde 8 upptagna anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsmål* minskas med samma belopp under 2017.

Regeringen föreslår att 9 321 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 Domarnämnden för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 8 152 000 kronor, 8 311 000 kronor respektive 8 496 000 kronor.

Tabell 2.60 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:17 Domarnämnden

Tusental kronor				
	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	7 942	7 942	7 942	7 942
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	80	211	370	555
Beslut	1 299	-1	-1	-1
<i>Beslut BP17³</i>	<i>1 300</i>	<i>-1</i>	<i>-1</i>	<i>-1</i>
<i>-varav</i>				
<i>Förstärkning Domarnämnden</i>				
	1 300			
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	9 321	8 152	8 311	8 496

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2016. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2018–2020 är preliminär.

³ Beloppen är exklusive pris- och löneomräkning.

2.7.18 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

**Tabell 2.61 Anslagsutveckling 1:18 Från EU-budgeten
finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet**

Tusental kronor

2015	Utfall	1 489	Anslags- sparande	15 511
2016	Anslag	85 000 ¹	Utgifts- prognos	5 914
2017	Förslag	92 000		
2018	Beräknat	73 000		
2019	Beräknat	60 000		
2020	Beräknat	41 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2016 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter avseende verksamhet som bedrivs inom ramen för fonden för inre säkerhet, samt för administration av fonden.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 140 000 000 kronor 2018–2022.

Skälen för regeringens förslag: Fonden är en del av flera EU-fonder kopplade till EU:s fleråriga budgetram som sträcker sig från och med 2014 till och med 2020. Sverige har från EU-budgeten tilldelats ca 300 miljoner kronor för projekt inom ramen för fondens ändamål. Verksamheten ska bedrivas utifrån ett nationellt program som delvis omfattar fleråriga projekt. Åtaganden medför således utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 140 000 000 kronor 2018–2022.

Tabell 2.62 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

Tusental kronor

	Prognos 2016	Förslag 2017	Beräknat 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020–2022
Ingående åtaganden		140 000			
Nya åtaganden	140 000	80 000			
Infriade åtaganden		-80 000	-60 000	-50 000	-30 000
Utestående åtaganden	140 000	140 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	200 000	140 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 92 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet* för 2017. För 2018, 2019 och 2020 beräknas anslaget till 73 000 000 kronor, 60 000 000 kronor respektive 41 000 000 kronor.

Tabell 2.63 Härledning av anslagsnivån 2017–2020 för 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet

Tusental kronor

	2017	2018	2019	2020
Anvisat 2016¹	85 000	85 000	85 000	85 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	7 000	-12 000	-25 000	-44 000
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	92 000	73 000	60 000	41 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2015 (bet. 2015/16:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.